

Handläggare:
Maria Pettersson
Patricia Anton

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 17 april 2018

Ärende 12

Underlag för budget 2019 med inriktning 2020 och 2021

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden godkänner Underlag för budget 2019 med inriktning 2020 och 2021.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar justera ärendet omedelbart.

Arjun Bakshi
arbetsmarknadsdirektör

Amanda Broman Hernbäck
administrativ chef

Arja Lindholm
it- och kommunikationschef

Bengt Jönsson
chef Vuxenutbildning
Stockholm

Christina Wattjersson
chef Jobbtorg Stockholm

Jonina Gisladdottir
hr-chef

Karin Eriksson Bech
utvecklingschef

Arbetsmarknadsnämnden

Ulrika Klemets
ekonomichef

Inledning

Arbetet med ”Underlag för budget 2019 med inriktning för 2020 och 2021” har som huvudsakligt syfte att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar planering.

För att uppnå syftet har förvaltningen, i enlighet med stadens anvisningar

1. Analyserat trender och förändringar i omvärlden som kan tänkas påverka den långsiktiga planeringen vad gäller nämndens ansvarsområden.
2. Analyserat förändrade eller nya behov utifrån verksamhetens målgrupper eller utifrån förändrade förutsättningar
3. Utifrån de analyser som gjorts dragit slutsatser gällande behov av verksamhetsutveckling och nya arbetsätt, prioriteringar samt behov av anpassningar av befintliga verksamheter

Strategiska framtidsfrågor

Förvaltningen har under arbetet med budgetunderlaget identifierat utvecklings- och förändringsbehov för att uppnå kommunfullmäktiges och nämndens mål. Några av dessa utgör strategiska områden av särskild betydelse för att motsvara de förväntningar som finns på nämndens verksamheter och möta kommande utmaningar.

Nämnden behöver stärka sin medverkan i arbetet för att fler nyanlända så snart som möjligt ska kunna komma ut i arbete eller in i en utbildning som leder mot arbete. Mottagandet av nyanlända ökade kraftigt under slutet av 2015 varav många fick uppehållstillstånd och påbörjade arbetsförmedlingens etableringsinsatser under 2016-2017. En stor andel av dessa kan därför förväntas lämna etableringen under 2018-2019 vilket kan komma att innebära nya utmaningar för staden. Från 1 januari 2018 förändras arbetsförmedlingens arbete med nyanlända så att den enskildes rätt att delta i etableringen och uppbära etableringsersättning ersätts med att etableringen blir ett arbetsmarknadspolitiskt program. Den 1 januari infördes dessutom utbildningsplikt för nyanlända med låg utbildning. Vilka konsekvenser dessa förändringar kan få för stadens

olika verksamheter återstår att se. Förändringarna innebär dock helt klart nya krav på stadens vuxenutbildning, studie- och yrkesvägledning samt medverkan från Jobbtorg för att nyanlända snabbt ska komma ut i arbete eller studier.

Nämnden behöver fortsätta och snabba på utvecklingen av en anpassad vuxenutbildning utifrån nya krav och nya målgrupper. Bland jobbtorgens aspiranter finns många med låg utbildningsnivå där anpassade utbildningsinsatser många gånger behövs för att öka möjligheterna till arbete. Nyligen beslutade reformer som införande av studiestartsstöd för kortutbildade och utbildningsplikt för nyanlända med kort utbildning ställer stora krav på att anpassa vuxenutbildningen. Detta förstärks av kraven på den kunskapsintensiva arbetsmarknaden i länet. Missmatchning mellan behoven på arbetsmarknaden och kunskapsnivån hos de grupper som idag står utanför arbetsmarknaden utgör en stor utmaning. Nya målgrupper inom vuxenutbildningen ställer krav på utökad studie- och yrkesvägledning, anpassad utbildning, mer stöd under studierna samt utökade möjligheter till olika former av kombinationsutbildningar. Detta arbete har påbörjats men det återstår fortfarande mycket att göra inom detta område.

Nämnden behöver ytterligare öka och anpassa insatser för unga utanför skola och arbetsmarknad. Detta är viktigt för att fler unga ska välja att gå tillbaka till studier – men är också samtidigt en av de viktigaste långsiktiga satsningarna för att öka tryggheten i områden i staden där många unga som står utanför systemen bidrar till en ökad otrygghet. Samverkan med utbildningsnämnden är här av största betydelse.

Staden som arbetsgivare kan ta ytterligare steg för att koppla stadens kompetensförsörjningsbehov med behovet av att fler arbetsplatser kan öppna upp för grupper som idag har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Stadens arbetsplatser erbjuder idag flera olika tillfälliga möjligheter i form av sommarjobb för unga, Stockholmsjobb för arbetslösa med försörjningsstöd samt genom att via arbetsförmedlingen ta emot personer i extratjänst. Detta är mycket positivt och ett viktigt led i att ge arbetslösa en kontakt med arbetsmarknaden, färsk referens och arbetslivserfarenhet. Staden kan dock ta ytterligare steg genom att med planerade utbildningsinsatser, fler differentierade tjänster inom vissa

yrken och nya rekryteringssätt skapa möjligheter för fler att få ett arbete i staden även efter avslutat Stockholmsjobb eller extratjänst. Detta är inte minst viktigt för gruppen med funktionsnedsättning där delar av gruppen är i behov av långsiktiga anpassningar för att kunna få hållbara möjligheter att delta på arbetsmarknaden.

Arjun Bakshi
Arbetsmarknadsdirektör

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	6
1.1 Ett Stockholm som håller samman.....	6
1.2 Ett klimatsmart Stockholm.....	6
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	6
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	8
2 Nämndens verksamhetsområde	10
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	31
3.1 Drift.....	31
3.2 Investeringar.....	36
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt).....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4 Övriga redovisningar	37
5 Lokalförsörjningsplan.....	38
5.1 Inledning	38
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	38
5.3 Kapacitetsbeskrivning.....	38
5.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	41
5.5 Kostnadsutveckling.....	41
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	42
5.7 Övrigt	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Bilagor

Bilaga 1: AmN 2019-2021

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 Ett Stockholm som håller samman

Verksamhetsmål: Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

- Nämndens arbete för att fler personer, särskilt personer i utanförskap, ska komma i studier eller arbete bidrar till att Stockholm blir en stad med levande och trygga stadsdelar.
- Nämnden ska fortsatt medverka i stadsdelsnämndernas lokala utvecklingsprogram och bidrar därmed till att skapa jämlika livschanser för alla.

Verksamhetsmål: Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

- Nämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelarna utveckla och implementera former för det sociala stödet till nyanlända.
- Nämnden ska ytterligare utveckla det uppsökande arbetet för att tidigt nå unga utanför skola och arbetsliv.

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Verksamhetsmål: Stockholm är en företagsvänlig stad

- Nämnden kommer fortsatt att satsa på bristyrkesutbildningar för att möta arbetsgivares behov av kompetens.
- Arbetsgivarsamverkan fortsätter att vara ett prioriterat område för nämndens arbete. Ett led i detta är överenskommelsen med arbetsförmedlingen inom ramen för DUA där mycket fokus ligger på jobbspårens roll i nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Partnerskapsmodellen " Dialogmodell Stockholm" är en viktig utgångspunkt för nämndens samverkan med näringslivet. Genom partnerskap kan nämnden bidra till att utbildningar och insatser utgår från arbetsmarknadens behov och att arbetsplatser tillgängliggörs för nämndens målgrupper. Ytterligare arbetsplatser tillgängliggörs genom sociala krav i upphandlingar.

Verksamhetsmål: Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

- Nämnden fortsätter att prioritera personer med svag ställning på arbetsmarknaden. De goda förhållandena på arbetsmarknaden som råder i dagsläget gynnar arbetslösa med stark ställning på arbetsmarknaden, medan antalet arbetslösa med extra behov av stöd fortsätter att stiga. Fokus ligger därför på att dels nå ut till dessa personer och dels utveckla nya arbetssätt som skapar större möjligheter för dessa målgrupper att ta sig in på arbetsmarknaden.
- Arbetslösa ungdomar är fortsatt en högt prioriterad målgrupp med särskilt fokus på unga med bristande utbildningsbakgrund, nyanlända samt unga som står utanför både skola och arbetsmarknad. Här är både det uppsökande arbetet och samverkan med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och arbetsförmedlingen av stor betydelse. En samlokalisering med arbetsförmedlingen planeras i Kista.

- Det utökade uppsökande arbetet inom projektet SUVAS har lett till goda resultat i form av en majoritet av ungdomar som har avslutats till studier eller arbete. Av den anledningen bedömer nämnden att det är av stor vikt att projektet implementeras i det ordinarie arbetet.
- För att öka möjligheterna till arbete för personer med funktionsnedsättningar kommer staden att delta i projektet *Fler vägar in - breddad rekrytering* som drivs av Sveriges kommuner och landsting med finansiering från Europeiska socialfonden och som syftar till att ta fram kompletterande tjänster i välfärden utifrån verksamheternas behov, och matcha dessa mot individer med funktionsnedsättning som idag finns utanför arbetsmarknaden.
- Nämnden ska utveckla ett centrum för stadens egen kompetensförsörjning på Åsö vuxenutbildningscentrum.
- För att underlätta för nyanländas etablering ska nämnden förstärka samarbetet med arbetsförmedlingen utifrån en ny överenskommelse om fördjupad samverkan om nyanländas etablering 2018-2020. Det finns även behov av fördjupat stöd som i samverkan med stadsdelsnämnderna skulle kunna ges till nyanlända för att påskynda deras etablering.
- Nämnden ser ett fortsatt behov av att utveckla arbetet med att kombinera Stockholmsjobb med utbildning för att öka möjligheterna till en anställning på den öppna arbetsmarknaden. Även arbetet med Etableringsjobb för nyanlända i samverkan med stadens förvaltningar med särskilda rekryteringsbehov (äldreomsorg, barnomsorg och omsorg om funktionshindrade) är fortsatt prioriterat.

Verksamhetsmål: I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

- För att nämnden ska kunna leva upp till ambitionen att erbjuda en väg till etablering på arbetsmarknaden för nyanlända och/eller kortutbildade behöver nämnden inom ramen för komvux utveckla en anpassad utbildning, där bland annat extra språkstöd, studie- och yrkesvägledning, mer undervisningstimmar och sammanhållna klasser kan erbjudas.
- Nämndens satsning på kombinationsutbildningar där studerande kombinerar studier inom sfi med en yrkesinriktning ska under planperioden fortsätta utvecklas och utvidgas under planperioden för att kunna erbjudas till fler deltagare och inom fler inriktningar.
- Nämnden kommer att medverka i Campus Tensta, vilket ligger i linje med nämndens uppdrag att nå nya grupper, särskilt kortutbildade. Den mest prioriterade gruppen i sammanhanget är unga vuxna som står utanför skola och arbetsmarknad.
- I enlighet med budgetuppdrag utvecklas Campus Åsö, som ska samla sfi, grundläggande och gymnasial komvux, sårvux, yrkeshögskola, studie- och yrkesvägledning och stödfunktioner. Målet är att underlätta övergångar från gymnasieskola till vuxenutbildning samt mellan sfi och övrig vuxenutbildning.
- De nuvarande avtalen med externa utbildningsanordnare för komvux går ut den 31 december 2018 med möjlighet till förlängning som längst till den 30 juni 2020. En ny upphandling påbörjas under 2018 så att nya avtal kan träda i kraft senast den 1 juli 2020.
- Under de kommande åren kommer behovet av studie- och yrkesvägledning att påverkas av ett antal förändringar i lagstiftning och regeringsinitiativ. Nämnden

bedömer att studiestartsstödet, utbildningsplikten för nyanlända och samverkan inom DUA kring nyanlända där arbetsmarknadsnämnden förväntas stå för vägledning, ställer krav på utökade vägledningsresurser.

- För att stärka de ungas långsiktiga ställning på arbetsmarknaden ser nämnden behov av att kombinera praktisk utbildning med teoretiska delar. Ett led i detta är att utreda om hela eller delar av konceptet med så kallade "produktionsskolor" som finns i Danmark för unga 16-25 skulle kunna utgöra en del i utvecklingen av introduktionsprogrammen i ungdomsgymnasiet, utgöra inslag i vuxenutbildningen samt vara en del i att utveckla arbetsmarknadsinsatser för målgruppen.

Verksamhetsmål: Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

- Nämnden bidrar till ett effektivt resursutnyttjande och minskade kostnader bland annat genom att utveckla samverkan mellan nämndens olika verksamheter och därmed skapa förutsättningar för ökad effektivitet.
- Nämnden bidrar till effektiva arbetsätt genom sina väl etablerade samarbeten med bland annat stadsdelsnämnder, utbildningsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden och arbetsförmedlingen.
- Nämnden bidrar också till minskade kostnader genom att möjliggöra för stockholmare att gå från bidrag till utbildning, arbete och egen försörjning.

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Verksamhetsmål: Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

- Statistiken visar att fler män än kvinnor nås i det uppsökande arbetet. Därför kommer nämnden att fortsätta satsa på uppsökande arbete mot kvinnor utanför arbetsmarknaden, främst unga kvinnor, för att få dem att komma in i arbete eller studier.
- Nämnden har sett att män i högre utsträckning kommer ut i arbete och att kvinnor i högre utsträckning väljer att studera. Nämnden kommer därför att arbeta för att stärka icke könsstereotypa val av utbildningar samt för att kvinnor i lika hög utsträckning som män kommer ut i arbete.
- Nämnden kommer att fortsätta implementera *Program för ett jämställt Stockholm*.

Verksamhetsmål: Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

- Arbetsätt för strukturerad kompetensförsörjning behöver utvecklas vidare och infogas som del i verksamhetsplanering och uppföljning. Nya och mer långsiktiga arbetsätt behövs för att attrahera nya medarbetare, introduktionen av nya medarbetare behöver utvecklas och bli mer effektiva. Nya metoder för att kompetensutveckla medarbetarna behöver användas, exempelvis att oerfarna lär av erfarna. Kompetensförsörjningen påverkas av att det råder brist på kompetenser, som exempelvis lärare, studie och yrkesvägledare, vissa specialistkompetenser och erfarna chefer.
- Chefer måste få rätt förutsättningar och stöd för att klara sitt uppdrag. Kopplingen mellan verksamheternas kvalitetsarbete och styrning av medarbetare behöver stärkas. Mer fokus behövs på kultur och bemötandefrågor.
- Arbetsätt för att förbättra organisatoriska och sociala arbetsmiljön behöver fortsatt utvecklas. Insatser för att motverka trenden med ökad långtidssjukfrånvaro behöver tas

fram. Fokus behöver även i fortsättningen ligga på att utveckla samverkan med fackliga organisationer, framför allt inom arbetsmiljöfrågor.

Verksamhetsmål: Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

- Det är ett långsiktigt och fortlöpande arbete att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och nämnden avser att kontinuerligt erbjuda medarbetare kompetensutvecklingsinsatser inom området.
- Nämnden kommer att implementera *Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck*.
- Nämnden avser att fortsätta utveckla arbetet med romsk inkludering utifrån stadens strategi för romsk inkludering.

Verksamhetsmål: Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

- Utifrån Jobbtorg Stockholms uppdrag möter nämnden föräldrar där barnperspektivet behöver tas i beaktning i planering och val av insatser. Utbildning kommer att erbjudas medarbetare även fortsatt under planperioden.
- Nämnden kommer att implementera *Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad*.

Verksamhetsmål: Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

- Utbildningsbehovet för medarbetare kring frågor om våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck är stort. Under planperioden planeras utbildningsinsatser för att öka kunskapen kring dessa frågor.
- Nämnden kommer att fortsätta implementera *Stockholms stads program mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020*
- Inom ramen för *Handlingsplanen för våldsbejakande extremism* ska nämnden ta fram en förvaltningsgemensam rutin kring hur våldsbejakande extremism ska hanteras. De kunskapshöjande åtgärder som nu genomförs förväntas generera ökad förmåga att se och identifiera de problem som finns samt påverka stadens framtida arbete på området.

2 Nämndens verksamhetsområde

2.1 Trender och omvärld

Stockholms stad och län har en växande befolkning och utgör landets starkaste tillväxtregion. Den växande befolkningen påverkar i sig inte nämndens verksamheter i någon omfattning. Utvecklingen på arbetsmarknaden är däremot av stor betydelse för nämndens verksamheter liksom förändringar vad gäller behovet av försörjningsstöd. Arbetsmarknadens snabbt ökande krav på att arbetskraften ska vara välutbildad har stor påverkan och ställer stora krav på de insatser som görs för grupper som idag har en svag ställning på arbetsmarknaden. En viktig faktor för den kommande planperioden är att en stor andel av den stora grupp nyanlända som kom hösten 2015 kommer att lämna etableringen. Ökade insatser från stadens sida kan då krävas för att inte personer ska bli långvarigt arbetslösa och fler bli beroende av försörjningsstöd.

2.1.1 Utvecklingen på arbetsmarknaden

Den svenska ekonomin står sig fortsatt stark och följer tendensen i den globala ekonomin där ekonomin väntas växa med 3,8 procent 2018 (arbetsförmedlingen 2017). Den goda konjunkturen bedöms fortsätta under 2018 men i något lägre takt än under de senaste åren. I Stockholms län har antalet sysselsatta under det senaste året ökat med 24 000 personer (länsstyrelsen 2018). Under 2018 förväntas sysselsättningen öka med ytterligare 23 000 personer. Samtidigt med den goda sysselsättningstillväxten förväntas antalet arbetslösa i länet öka. Till allra största delen kommer ökningen bestå av nyanlända som skrivs in i arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. I och med det stora tillskottet av arbetskraft på arbetsmarknaden kommer den relativa arbetslösheten ligga i stort sett still. Även ungdomsarbetslösheten är i stort sett oförändrad på ett års sikt. Under 2018 förväntas den totala arbetslösheten öka till 5,9 procent. Det får ses som ett gott läge på arbetsmarknaden när andelen inskrivna arbetslösa ökar endast marginellt, samtidigt som den registrerade arbetskraften ökar kraftigt med 55 000 personer under prognosperioden.

Födelseland och utbildning är de två tydligaste faktorerna som påverkar arbetslösheten på Stockholms arbetsmarknad. Arbetslösheten bland inrikes födda i Stockholms län är 3,1 procent medan motsvarande siffra för utrikes födda är 14,3 procent. Utrikes födda kvinnor deltar i lägre grad i arbetskraften och har en klart lägre sysselsättningsnivå än vad männen har. Utbildningsnivån har än större betydelse för skillnaderna i arbetslöshet mellan olika grupper. För personer med slutförd gymnasieutbildning är arbetslösheten 5,2 procent, för personer med eftergymnasial utbildning 4,4 procent och arbetslösheten för personer med högst grundskoleutbildning är 17,9 procent. Arbetsförmedlingen kan även se att faktorerna utrikes födda och låg utbildningsnivå ofta korrelerar. Ytterligare en grupp som tydligt sticker ut är gruppen med funktionsnedsättning. Det är en av de mest utsatta grupperna på arbetsmarknaden oavsett konjunkturläge. Svårigheten när det gäller gruppen är att många med funktionsnedsättning inte syns i statistiken då många inte kodats som funktionsnedsatta hos arbetsförmedlingen. Utredningar inom området visar dock att enbart 23 procent av män med funktionsnedsättning i åldersgruppen 20-25 år uppger att de arbetar heltid, vilket står i skarp kontrast till att hela 44 procent utan funktionsnedsättning gör det. Det verkar även finnas en fördröjning i etableringsprocessen för unga män med funktionsnedsättning, där 9 procent i åldern 20-25 år uppger att de är gymnasieelever, medan enbart 1 procent bland män i samma

ålder utan funktionsnedsättning gör det. Bland kvinnor med funktionsnedsättning i samma ålderskategori är det enbart en sjättedel som studerar och en sjättedel som arbetar heltid, vilket kan jämföras med att cirka en tredjedel tjejer utan funktionsnedsättning studerar och ytterligare en tredjedel arbetar heltid (Unga med funktionsnedsättning, Fokus 17:2, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor).

Arbetsförmedlingen identifierar tre tydliga utmaningar för Stockholms läns arbetsmarknad framöver. Dessa är utrikesföddas inträde på arbetsmarknaden, effektiv matchning och att motverka långa tider i arbetslöshet. Utmaningarna avser hela arbetsmarknaden i länet men gäller i högsta grad även för arbetsmarknadsnämndens arbete.

Förvaltningen vill i sammanhanget understryka att arbetslöshetstalen ger en god bild av utvecklingen på arbetsmarknaden men ger däremot ingen adekvat bild vad gäller situationen på hela arbetsmarknaden. Här är sysselsättningsgrad ett betydligt mer informativt mått. I Stockholm varierar sysselsättningsgraden mellan olika stadsdelar från 56,5 procent i Rinkeby-Kista till 83,2 procent i Kungsholmen (Förvärvsarbete och ej förvärvsarbete befolkning, 16-64 år, efter aktivitet 2015, SCB/Sweco). För att höja förvärvsfrekvensen i områden med lägst förvärvsfrekvens krävs långsiktigt arbete där tillgången till anpassad utbildning och ett uppsökande och motiverande arbete riktat till grupper som står helt utanför arbetsmarknaden utgör viktiga delar.

2.1.2 Utvecklingen vad gäller försörjningsstöd

Stadens kostnader för försörjningsstöd är på en historiskt sett låg nivå vilket bland annat kan antas vara direkt kopplat till stadens goda arbetsmarknadsläge. Behoven hos de som uppstår försörjningsstöd har dock förändrats. En allt större andel har andra försörjningshinder än enbart arbetslöshet vilket i sig påverkar vilken typ av insatser som behövs.

20 procent (knappt 2000 personer i staden) har ekonomiskt bistånd med arbetshinder sociala skäl och 21 procent (drygt 2000 personer i staden) är sjukskrivna med läkarintyg. Således har en stor andel vuxna med försörjningsstöd andra försörjningshinder än arbetslöshet som innebär att de inte direkt står till arbetsmarknadens förfogande.

2.1.3 Nyanlända

Under 2015 sökte 163 000 människor asyl i Sverige, varav drygt 35 000 ensamkommande barn. Att antalet asylsökande nu minskat innebär inte att utmaningen för mottagandet av nyanlända är över. Många har fått eller väntas få uppehållstillstånd och ska etablera sig i Sverige på ett bra sätt. För såväl arbetsförmedlingen som kommunerna innebär det nya utmaningar. Vuxenutbildningen och arbetsmarknadspolitiken måste klara att tillvara och komplettera kompetensen hos det stora antal nyanlända som förväntas delta i etableringsuppdraget.

Migrationsverkets planeringsantagande för mottagandet 2018 är 24 000 med ett spann på mellan 19 000 – 33 000 asylsökande, vilket innebär en sänkning utifrån tidigare prognoser (Migrationsverket 2017-10). Planeringsantagandet för antalet ensamkommande barn är 1 500 personer.

I september 2017 var drygt 6 600 nyanlända mellan 16-64 år folkbokförda i Stockholms stad inskrivna på arbetsförmedlingen, varav ca. 4 400 deltog i etableringsuppdraget. För 2018 är länsstyrelsens prognos att Stockholm totalt kommer att ta emot 3 480 nyanlända varav 2 400 nyanlända över 20 år som kan ingå i arbetsförmedlingens etableringsprogram. Utöver det

kommer det anhöriga till de nyanlända och övriga invandrade som redan bor i staden. Denna grupp är mycket svår att beräkna.

2.1.4 Ny lagstiftning och nya regelverk

Studiestartsstöd

Ett nytt rekryterande studiestartsstöd infördes i juli 2017 inom ramen för Kunskapslyftet. Stödet riktar sig till arbetslösa som är 25-56 år och som behöver skaffa sig grundskole- eller gymnasiekompetens för att kunna få ett arbete. Centrala studiestödsnämnden (CSN) har i uppdrag att räkna fram årliga kommunal baserat på antal invånare i kommunen, utbildningsnivå och arbetslöshet. För 2018 kommer det maximalt att kunna beviljas ca 800 studiestartsstöd till invånare i Stockholms stad. Fördelningstalet för 2019 och framåt är oklart. Stödet förväntas påverka efterfrågan på vuxenutbildning inom kommunen.

Ökat antal statligt finansierad yrkesutbildningar

Regeringen gör i budgeten för 2018 flera satsningar som påverkar arbetsmarknadsnämnden för flera år framöver. Antalet statligt finansierade yrkesutbildningar ökar med 1 100 nya platser inom Yrkehögskolan och 7 750 inom Yrkesvux.

Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ersattes den 1 januari 2018 med *lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare*. Regelverket för nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet harmoniseras med det regelverk som gäller för övriga arbetssökande. Rätten till etableringsplan har tagits bort och ersatts med anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program. En handlingsplan ska upprättas och individens behov ska vara styrande för vilka insatser individen erbjuds. Ett uttalat mål är att fler ska studera inom kommunal vuxenutbildning under etableringstiden.

Utbildningsplikt för nyanlända i etableringen

Utbildningsplikten infördes 1 januari 2018 och innebär att alla nyanlända som tar del av arbetsförmedlingens etableringsinsatser och bedöms vara i behov av utbildning för att bli anställningsbara ska anvisas till reguljär utbildning. Det avser studier vid kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare samt på grundläggande eller gymnasial nivå. Det avser dessutom särskild utbildning för vuxna eller motsvarande utbildning inom folkhögskola. Det är individen tillsammans med kommunen som bedömer vad den individuella studieplanen ska innehålla. Personer som sedan tidigare är i etableringen berörs inte av beslutet om de inte få ett nytt beslut i sitt ärende. I februari 2018 var det 4400 personer som var inskrivna vid arbetsförmedlingens etablering i Stockholm, varav knappt 400 personer hade fått beslut efter den 1 januari 2018. Beslutet förväntas öka behovet av vuxenutbildning. Schablonersättningen till kommunerna för mottagande av nyanlända höjs från och med 2018 för att täcka de ökade kostnader som antas bli följden av utbildningsplikten.

Dua – Delegationen för unga och nyanlända till arbete

DUA har i uppdrag att främja statlig och kommunal samverkan i syfte att utveckla gemensamma lösningar som leder till att fler unga och nyanlända kommer i arbete. Staden tecknade avtal om samverkan med arbetsförmedlingen omkring nyanlända i februari 2018. Avtalet innebär att staden och arbetsförmedlingen förbinder sig att samverka omkring kartläggning och vägledning för den nyanlända samt att utveckla yrkesspår som ska leda till att fler nyanlända snabbt kommer i arbete. Ambitionen från arbetsmarknadsnämndens sida är

att de yrkesspår som redan tagits fram ska kunna användas för detta syfte och att fler spår successivt ska utvecklas.

Övriga regler avseende nyanlända

Sommaren 2019 upphör den tillfälliga lagen om tidsbegränsade uppehållstillstånd för nyanlända som infördes 2016. Lagen har inneburit att nyanlända (kvotflyktingar undantaget), i huvudsak beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd i stället för permanenta. Lagen reglerar också villkor som ska uppfyllas för att möjliggöra familjeåterförening. Ett tillägg till lagen som reglerar uppehållstillstånd för vissa ungdomar som studerar på gymnasienivå infördes juni 2017. Om inga nya beslut fattas återgår regelverket sommaren 2019 till tidigare regler enligt utlänningslagen. Det mesta tyder dock på att en ny lagstiftning kommer att införas. Vad som kommer att gälla efter 2019 är därför högst oklart.

Den tillfälliga lagen och viss kompletterande lagstiftning i anslutning till den tillfälliga lagen, inte minst vad gäller ungas rätt till uppehållstillstånd kopplat till gymnasiestudier, har medfört utmaningar för staden. Viss lagstiftning träder i kraft så sent som 2018 även om det är oklart vad som händer 2019. En sådan förändring är att regeringen har föreslagit att fler ensamkommande unga som drabbats av långa handläggningstider ska få en ny möjlighet till tillfälligt uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2018. Fortfarande finns otydligheter vad gäller ansvarsfördelning och finansiering. Lagstiftningen medför även vissa dilemman för stadens verksamheter. Ett sådant exempel är i vilken omfattning den unge ska beviljas särskilt stöd och hjälp för att kunna ta tillvara den möjlighet som rätten till uppehållstillstånd för gymnasiestudier innebär.

De olika regelförändringar gällande nyanlända som kommit i rak takt sedan 2016 har försvårat för stadens medarbetare att förhålla sig till regelverket. Regelverket är snårigt och olika regelverk står delvis mot varandra.

Introduktionsjobb

Med syfte att förenkla och skapa ett mer kraftfullt stöd införs anställningsstödet introduktionsjobb. Det nya anställningsstödet ersätter de tidigare insatserna särskilt anställningsstöd, förstärkt särskilt anställningsstöd, instegsjobb samt traineejobben. Förändringen trädde i kraft den 1 januari 2018.

2.1.4 Aktuella utredningar

Översyn av mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända

I november 2015 tillsattes mottagandeutredningen ”Översyn av mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända. Utredningen har i uppdrag att föreslå åtgärder för att skapa ett sammanhållet system för mottagande och bosättning av asylsökande, nyanlända samt ensamkommande barn. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2018. Utredningens förslag föreslås träda i kraft 1 juli 2020 och kan komma att påverka kommunernas ansvar för asylsökande.

En väl anpassad vuxenutbildning

En utredning som är av stort intresse för kommunerna är *En väl anpassad vuxenutbildning* (U2017:01) som ska redovisas den 31 augusti 2018. Uppdraget är att undersöka behovet av förändringar i regleringen av komvux och särsvux. Ett antal frågor av stor betydelse för framtiden ska belysas. Kommer särsvux att även fortsättningsvis vara en egen skolform? Ska

betygsskalorna för sfi, grundläggande komvux och särvox förenklas? Är det möjligt att förenkla reglerna kring högskoleförberedande examen inom komvux? Bör betygsrätt vara ett villkor för överlämnande av uppgifter inom komvux och särvox på entreprenad till enskild utbildningsanordnare?

En väl utvecklad studie- och yrkesvägledning

I november 2017 tillsatte regeringen utredningen *En väl utvecklad studie- och yrkesvägledning*. En särskild utredare ska utreda och föreslå åtgärder för att ge alla elever inom skolväsendet möjlighet att göra väl övervägda utbildnings- och yrkesval fattade utifrån goda kunskaper om arbetsliv och utbildningsvägar. Vidare ska utredaren föreslå möjliga åtgärder för att minska betydelsen av kön, social bakgrund och funktionsnedsättning vid utbildnings- och yrkesval. Utredaren ska även utreda om kommunerna bör åläggas att hålla obligatoriska uppföljningssamtal med personer som studerar med studiestartsstöd. Utredningstiden för den del av uppdraget som rör uppföljningssamtal om studiestartsstöd ska redovisas i form av en promemoria senast den 31 mars 2018. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 31 oktober 2018.

Arbetsmarknadsutredningen

Den statliga Arbetsmarknadsutredningen tillsattes 2016 och har i uppdrag att utreda hur det statliga åtagandet för arbetsmarknadspolitiken kan göras mer effektivt och tydligt, hur arbetsförmedlingens vägledning bör stärkas och samspela med annan vägledning, hur utbildning och andra insatser inom arbetsmarknadspolitiken bör förhålla sig till skolväsendet, universitet och högskolor samt folkbildningen, och hur väl samspelet och ansvarsfördelningen fungerar mellan aktörer som påverkar arbetsmarknadens funktionssätt, med särskilt fokus på statliga myndigheters och kommunernas roll, samt hur förutsättningarna för samverkan och ansvarsfördelning kan förbättras. Delarna av uppdraget som rör vägledning delredovisades i oktober 2017. Utredningen föreslår att en digital plattform för vägledning ska inrättas och drivas av myndigheter i samverkan. Vidare föreslås att arbetsförmedlingen ska ges i uppdrag att ta fram en genomförandeplan för hur myndighetens vägledning ska stärkas, och att tillsammans med IFAU utveckla metoder för hur vägledningsinsatser ska kunna utvärderas. Ett eventuellt genomförande av förslagen skulle innebära behov av såväl ökad samverkan som tydligare ansvarsfördelning mellan kommunens och arbetsförmedlingens vägledning. Arbetsmarknadsutredningen i sin helhet ska slutrapporteras 31 januari 2019.

Flexibla insatser för personer med funktionsnedsättning

Regeringen har tillsatt en utredning som ska se över om det finns behov av flexibla insatser för att förbättra möjligheterna att komma i arbete eller behålla ett arbete. Det kan handla om personer vars förmåga att utföra ett arbete varierar över tid. Särskilt fokus ligger på unga inom målgruppen. Uppdraget ska redovisas den 15 mars 2018. Eventuella förslag till förändringar för att öka möjligheterna för målgruppen att få eller behålla ett arbete kan få konsekvenser för arbetsmarknadsnämndens målgrupper och arbete.

Unga med funktionsnedsättning - etablering i arbets- och samhällslivet

I delrapporten Fokus 17:2 i studien *Unga med funktionsnedsättning - etablering i arbets- och samhällslivet* föreslår Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor att en särskild utredare ska ges i uppdrag att utreda hur kommunerna kan ges ansvar att erbjuda ett samordnat stöd till unga med funktionsnedsättning i syfte att främja deras etablering i

arbetslivet. Stödet ska vara uppsökande och även fungera som en resurs för arbetsgivare som vill anställa eller har anställt en ung person med funktionsnedsättning. Vidare föreslås att ansvaret för det förstärkta stödet ska organiseras inom ramarna för de förstärkta en-väg-inverksamheter som föreslås i delrapport Fokus 17:1. I uppdraget ska även ingå att utreda hur tillräcklig och långsiktig finansiering för kommunernas utökade ansvar kan säkerställas.

Etableringsjobb

Regeringen, LO, Unionen och Svenskt Näringsliv har i mars 2018 tecknat en avtalsförklaring om införande av s.k. etableringsjobb för att underlätta etableringen på arbetsmarknaden för personer som är nyanlända eller långtidssjukskrivna. Tanken är att etableringsjobben ska pågå i högst två år och under tiden ska den anställda ges möjlighet att delta i sfi eller annan kortare utbildning. Regeringen och parterna vill därför se över insatserna så att sfi och annan reguljär utbildning samt validering kan komplettera etableringsjobben. Ambitionen är att etableringsjobben ska införas under andra halvåret 2019 och regeringen uppskattar att 10 000 personer kan omfattas. Ett eventuellt införande skulle innebära fler elever inom komvux och stora behov av samverkan.

2.2 Nya och förändrade behov och förutsättningar för nämndens målgrupper

Som konstaterats utvecklas arbetsmarknaden positivt och de flesta stockholmare med en gymnasieutbildning kommer glädjande nog snabbt ut i arbete för närvarande. Samtidigt ökar svårigheterna för kortutbildade, nyanlända, unga kortutbildade, kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden och personer med funktionsnedsättning. Hushåll i Stockholm som uppstår försörjningsstöd har en alltmer komplex problematik och skillnaderna mellan olika delar av staden vad gäller förvärvsfrekvens är fortsatt stora och bekymmersamma. Otryggheten växer i delar av staden kopplat till arbetslöshet och känsla av utanförskap. Sammantaget innebär detta att nämndens målgrupper inom såväl Jobbtorg Stockholm som vuxenutbildningen förändras och målgruppernas behov blir större och alltmer komplexa.

2.2.1 Nyanlända

För att möta nyanländas behov av ett socialt stöd under den första etableringstiden har stadsdelsnämnderna fått i uppdrag att erbjuda socialt stöd och arbetsmarknadsnämnden har fått i uppdrag att samordna arbetet. Uppbyggnadsarbetet pågår under 2018. Inför 2019 bedömer nämnden att ett utvecklat socialt stöd kommer att medföra stora behov av språkkompetens och tolkar. Kostnaderna för detta faller på respektive stadsdelsnämnd och kan komma att bli betungande för nämnder med ett stort antal nyanlända i befolkningen.

En hög andel i den totala gruppen nyanlända i Stockholms stad, ca. 43 procent, har endast förgymnasial utbildning, d.v.s. har gått i skola i högst 10 år i sitt hemland. Inom etableringsuppdraget är andelen med kort utbildningsbakgrund något högre, 48 procent. Ca. 22 procent av samtliga nyanlända har en gymnasial utbildning från sitt hemland, men det är oklart hur många som har kunskaper som motsvarar ett nationellt- eller ett yrkesprogram på gymnasienivå. Ca. 35 procent av de nyanlända har utbildning på eftergymnasial nivå. Utbildningsnivåerna skiljer sig inte nämnvärt mellan kvinnor och män, men antalet kvinnor som helt saknar formell grundläggande utbildning är större än antalet män (399 kvinnor jämfört med 270 män).

Kartläggningen som arbetsmarknadsförvaltningen gjort för Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua) visar på många unga i arbetsför ålder i målgruppen. Drygt 40 procent är i åldern 18-29 år, ca. 37 procent är mellan 30-39 år, ca. 15 procent är 40-49 år och ca. 7 procent är över 50 år. Åldersfördelningen för gruppen i etableringsuppdraget följer samma mönster som i den totala gruppen.

De kartläggningar som har genomförts visar på ett glapp mellan de nyanländas kompetenser och arbetsgivarnas krav. Det är dock viktigt att betona att det framförallt gäller för kortutbildade nyanlända. Kort utbildning är i Stockholmsregionen den enskilt största riskfaktorn på arbetsmarknaden. Även andra kortutbildade som till exempel unga som inte avslutat sin gymnasieutbildning har en mycket utsatt situation. Det framgår tydligt av arbetsförmedlingens analys av läget på arbetsmarknaden där en del av de utmaningar som finns kring matchningen definieras som en kompetensbrist snarare än en arbetskraftsbrist (*Arbetsmarknadsutsikterna våren 2017, Stockholms län. Prognos för arbetsmarknaden 2017-2018. Sid. 31-32. arbetsförmedlingen 2017*). I detta läge blir matchning till jobb genom utbildning allt viktigare för att möta efterfrågan inom de växande yrkeskategorierna. För att säkra den framtida kompetensförsörjningen av personal krävs åtgärder som rustar den

tillgängliga arbetskraften med utbildning och de kompetenser som idag krävs för en hållbar etablering på arbetsmarknaden.

Trots en hög andel kortutbildade inom gruppen nyanlända är det få som inom ramen för etableringsuppdraget läser yrkesutbildningar eller fristående kurser på gymnasial nivå. För att fler ska välja att studera krävs det ett mer omfattande samarbete mellan arbetsförmedlingen och Stockholms stad kring studie- och yrkesvägledning, motivationshöjande insatser, rekrytering till studier samt anpassade utbildningssatsningar som bättre kan fånga upp de relativt kortutbildade, d.v.s. de som saknar en fullständig gymnasial utbildning. Ytterligare ett utvecklingsområde är att stärka samverkan mellan vuxenutbildning och näringslivet för att bidra till att skapa fler utbildningar där deltagarna har en nära kontakt med arbetsgivare under hela utbildningens gång. Även ett jämställdhetsperspektiv bör integreras i arbetet då resultatet av kartläggningen av målgruppen tyder på att det finns traditionella könsmonster i valet av yrke.

2.2.2 Unga vuxna utanför arbetsmarknaden

Ungdomsarbetslösheten har sjunkit stort de senaste åren men samtidigt är det fortsatt många unga som står utanför arbete och studier och etableringsåldern på arbetsmarknaden är hög.

Ett stort antal unga i Stockholm varken arbetar eller studerar. I åldern 16-24 år gäller det 7,4 procent och i åldern 25-29 år 10 procent av målgruppen. Utrikesfödda är överrepresenterade i målgruppen, bland dem gäller det 15 procent i åldern 16-24 år och 20 procent i åldern 25-29 år enligt siffror från SCB 2014. Bland den grupp unga som varken arbetar eller studerar i Stockholm beräknas omkring hälften sakna fullständig gymnasieutbildning.

Kartläggningar som har gjorts visar att risken att hamna i arbetslöshet är ojämnt fördelat mellan olika grupper av unga och att det finns en överrepresentation av utrikesfödda. Det är också vanligare att unga med en lägre utbildningsgrad, unga med korttidsutbildade föräldrar och unga med funktionsnedsättning har svårare att etablera sig i arbetslivet.

Ungdomar som tidigare hade möjlighet att söka arbete direkt efter grundskolan måste idag gå klart en gymnasieutbildning för att möta kraven på arbetsmarknaden. Samtidigt har skolsegregationen ökat och de elever som har det svårt i skolan har fått det ännu svårare. De finns också starka samband med elevernas socioekonomiska bakgrund. Elever från socioekonomiskt utsatta miljöer presterar sämre än sina mer välbeställda kamrater (*Unga vuxna som varken arbetar eller studerar i Sverige, LO, februari 2015*).

SCB uppskattar att runt 40 procent av de arbetslösa i åldern 20-24 år inte är inskrivna på arbetsförmedlingen vilket försvårar för samhället att hjälpa dessa att komma närmare den reguljära arbetsmarknaden. Samtidigt löper unga som inleder vuxenlivet i arbetslöshet och inte ser några jobb möjligheter stor risk att sluta söka arbete i tider när sysselsättningen är svag och därmed fastna i långtidsarbetslöshet.

Som en följd av ovanstående beskrivning samt det utökade uppsökande arbetet ser arbetsmarknadsnämnden en ökning av unga som tillhör en eller flera av de mer utsatta målgrupperna och av unga med någon typ av psykosocial problematik bland Jobbtorgs aspiranter. För dessa unga är det av stor vikt att erbjuda ett individuellt utarbetat stöd mot arbete eller studier som tar hänsyn till hela deras livssituation och som innefattar långt gående samverkan med andra aktörer i staden, samt inom landsting och arbetsförmedling.

2.2.3 Personer med funktionsnedsättning

Enligt SCB:s undersökning av situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning anger 10 procent av befolkningen i åldern 16–64 år att de har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Utbildningsnivån bland personer med funktionsnedsättning är lägre än i befolkningen totalt, en större andel har endast förgymnasial utbildning än befolkningen i helhet och en mindre andel har eftergymnasial utbildning. Även sysselsättningsgraden är lägre. Bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är sysselsättningsgraden 59 procent jämfört med 79 procent i befolkningen som helhet. Arbetslösheten låg under 2017 på 7 procent totalt och på 10 procent bland personer med funktionsnedsättning.

Bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och som inte är sysselsatta uppger 66 procent i SCB's undersökning att de skulle kunna utföra ett arbete om de fick stöd och olika typer av anpassningar. Det är också arbetsmarknadsförvaltningens erfarenhet är att många fler kan delta i arbetslivet med rätt stöd. Förvaltningen ser ett stort behov av att erbjuda utökat stöd och anpassa sina verksamheter både inom vuxenutbildningen och Jobbtorg Stockholm för att fler med funktionsnedsättning utifrån sina förutsättningar ska kunna delta i utbildning och i arbetslivet.

Bland personer som har daglig verksamhet bedömer till exempel socialstyrelsen att cirka tio procent skulle kunna klara av ett arbete på den ordinarie arbetsmarknaden, vilket för Stockholms del rör sig om cirka 250 personer. Personer med varaktig funktionsnedsättning på grund av psykisk ohälsa är en annan målgrupp som förvaltningen ser behov av att rikta insatser till. Behovet av samverkan med andra myndigheter och samordningsförbundet är stort dels utifrån att många har behov av insatser från flera myndigheter men också för att dessa grupper riskerar att falla mellan stolarna och inte få det stöd de behöver.

2.2.4 Personer med försörjningsstöd

Jobbtorg Stockholms verksamhet påverkas av de förändrade behov som ovan beskrivits för särskilt utsatta målgrupper. Utifrån arbetsmarknadsprognosen är det fortsatt sannolikt att det även under kommande år främst kommer att vara dessa grupper som behöver stöd och arbetsmarknadsinsatser från Jobbtorg Stockholm. Verksamheten påverkas dock även av att sammansättningen av gruppen försörjningsstödstagare förändrats vilket innebär att en allt större andel av de som ansöker om försörjningsstöd har andra försörjningshinder än arbetslöshet som innebär att de inte direkt står till arbetsmarknadens förfogande.

Stadsdelsförvaltningarna lyfter fram att det finns ett utökat behov av att jobbtorg i större utsträckning tar emot målgrupper som riskerar att bli långvarigt arbetslösa och beroende av ekonomiskt bistånd. Det gäller till exempel personer inom missbruksvården, socialpsykiatri, heltidssjukskrivna och nyanlända med försörjningsstöd där jobbtorget uppdrag inte är tydligt definierat.

Jobbtorgs grunduppdrag är att erbjuda stöd för att de som är arbetslösa i staden och uppbär ekonomiskt bistånd ska bli självförsörjande via arbete eller studier. En tendens vad gäller inskrivna aspiranter på Jobbtorg Stockholm är att en allt större andel nås via uppsökande arbete och har alltså inte ekonomiskt bistånd och kontakt med stadens stadsdelsförvaltningar. En utveckling som också kommer att påverka aspirantantalet på Jobbtorg de kommande åren är den fördjupade samverkan med arbetsförmedlingen genom DUA-överenskommelsen. Samverkan är initierad och kommer att utökas kring nyanlända inom etableringen och

samverkan kring personer som har rätt till anställning med Extratjänst inom staden.

2.3 Verksamhetsutveckling och anpassade arbetssätt

De förändringar i omvärlden som beskrivits ovan tillsammans med beskrivna förändringar av behov och förutsättningar för såväl jobbtorgens aspiranter som vuxenutbildningens elever ställer krav på förändrade arbetssätt, omprioriteringar, kunskapsutveckling och förändrad inriktning inom såväl Jobbtorg Stockholm som inom Vuxenutbildning Stockholm. Detta kan i många fall ske inom ramen för befintlig verksamhet, men nämnden ser även behov av att staden i sin helhet i vissa fall omprioriterar och styr resurser till grupper och till insatser som är av störst betydelse för att alla elever inom vuxenutbildningen och jobbtorgens aspiranter ska få de förutsättningar som krävs för att kunna komma in på arbetsmarknaden.

Med en arbetsmarknad som har svårt att hitta välutbildad arbetskraft samtidigt som en ökande andel av de arbetsökande står långt från arbetsmarknaden har fokus alltmer hamnat på utbildning. Detta gäller både nationellt och i staden. För både Vuxenutbildnings och Jobbtorgs del innebär det ett allt mer komplext uppdrag. I Vuxenutbildningens fall ligger utmaningen i hur utbildningen är utformad idag, där en grundförutsättning är att eleverna har kunskaper om det svenska samhället när de börjar sina studier och där stora krav ställs på studiedisciplin och eget ansvar. Anpassningar behöver alltså göras för att kunna möta de förändrade behoven hos eleverna. På samma sätt behöver jobbtorgen utveckla och anpassa sitt utbud till de förändrade behoven hos målgrupperna. Arbetsmarknadsinsatser behöver i allt högre grad kombineras med språk- och yrkesutbildning för att aspiranterna ska kunna komma in på arbetsmarknaden.

De erfarenheter förvaltningen har visar dessutom att det inte räcker med mindre förändringar av de utbildningar som finns i komvuxutbildningen för att svara mot de särskilda behov stora grupper av sökande har. Det behövs olika anpassningar av utbildningen för de utlandsfödda och/eller de kortutbildade om än i olika hög grad.

Förutom utmaningarna som härrör från låg utbildningsnivå och språkutvecklingsbehov, finns också ett behov av att anpassa utbudet av insatser till grupper med funktionsnedsättningar och/eller psykosociala hinder som behöver extrastöd. Det ställer krav på arbetssätt, resursfördelning och kompetensutveckling. Anpassningar som implementering av metoden Supported Employment och att kunna erbjuda differentierat stöd är en förutsättning för att nämnden ska lyckas med sitt uppdrag.

2.3.1 Anpassade arbetssätt inom Jobbtorg Stockholm

Utgångspunkten för Jobbtorg Stockholms arbete är att många fler kan delta i arbetslivet utifrån sina förutsättningar om de erbjuds rätt stöd. Utifrån det behöver jobbtorgen fortsätta att utveckla arbetssätt och samverka med arbetsgivare. Det finns ett behov av att i större utsträckning erbjuda arbetslivsrehabiliterande insatser för att möta behoven hos de målgrupper som idag står utanför arbetsmarknaden och söker försörjningsstöd i staden. Därför implementeras "Supported employment" som en grundmetod på samtliga jobbtorg för att ge utökad individuellt stöd att finna, få och behålla ett arbete eller inleda och fullfölja studier. Implementeringen kommer att fortgå fram till 2020. Det innebär ett utökad fokus på tidig matchning, att ge stöd för att individer ska hitta rätt arbete utifrån sina förutsättningar på den

reguljära arbetsmarknaden och ett utökat stöd till både arbetsgivare och individ för att säkerställa hållbara anställningar. För jobbtorgens aspiranter kommer även kompetenshöjande insatser och att motivera fler till vuxenutbildning vara viktigt för att förstärka arbetslösa position på arbetsmarknaden och förbättra tillgången på arbetskraft de närmaste åren.

Många av de individer som Jobbtorg Stockholm möter har behov av andra insatser parallellt med insatser på jobbtorg. Det kräver en mycket nära samverkan och tydlig ansvarsfördelning mellan jobbtorg och stadsdelsförvaltningarna och strukturerad samverkan med andra myndigheter som arbetsförmedlingen och försäkringskassan.

För att möta behovet av samordnade insatser från flera myndigheter ser förvaltningen också ett behov av en utökad samverkan inom ramen för FINSAM. De behovsgrupper som FINSAM prioriterat i sin verksamhetsplan sammanfaller till stor del med de målgrupper som förvaltningen lyfter fram i detta dokument; långtidssjuka, personer med funktionsnedsättning, personer med psykisk ohälsa och unga utan gymnasieutbildning.

2.3.2 Förändrad vuxenutbildning

För att nämnden ska kunna leva upp till ambitionen att erbjuda en väg till etablering på arbetsmarknaden för nyanlända och/eller kortutbildade behöver nämnden inom ramen för komvux utveckla en anpassad utbildning.

Komvux kurser idag är komprimerade jämfört med ungdomsskolan, vilket kräver någorlunda god studievana, insikt om vad som krävs för att nå resultat, förmåga att planera sin tid och att arbeta på egen hand.

Utbildningen passar därför främst de elever som söker sig till utbildningen för att läsa in en eller ett par kurser för att komma in på en särskild högskoleutbildning eller söker till en yrkesutbildning för att byta yrke. De flesta i den här gruppen är relativt självgående och kan ta till sig den information om utbildningarna som finns på webben och har inga större problem att kontakta Vuxenutbildningscentrum om de behöver extra hjälp eller vägledning.

Erfarenheten visar att utlandsfödda som har studievana klarar att studera inom komvux, även om de i vissa fall behöver mera vägledning och information inför studierna och visst stöd under utbildningen. Det handlar i första hand om de som har gymnasiekompetens och/eller högskoleutbildning.

För grupper med större behov behövs ett komvux som är betydligt mer anpassat till deras förkunskaper och förutsättningar. Det kan ske genom att kurser eller utbildningspaket studeras i sammanhållna grupper med fler lärarledda timmar och anpassat undervisningsmaterial, tillgång till modersmålsstöd och/eller viss undervisning på modersmålet. Även ytterligare stödfunktioner som studiecoacher, kuratorer, elevhälsa och studie- och yrkesvägledare kan bli aktuella i högre utsträckning. Kombinationsutbildningar som Esf-projektet Yfi (Yrkesutbildning med integrerad språkundervisning) är exempel på satsningar idag som går i linje med att anpassa komvux för målgrupper med specifika behov. Av de relativt få som ännu gått ut sådan utbildning har de flesta fått jobb.

Målgruppen som är i behov av anpassad komvux är heterogen. En grupp utgör utlandsfödda med mycket kort utbildning eller helt utan formell utbildning. Det handlar om personer som inte är läs- och skrivkunniga och som saknar kunskaper i viktiga skolämnen som matematik och omvärlden. Ofta saknas vana att tänka teoretiskt. Kvinnor är i majoritet bland de mycket kortutbildade. Det är av särskild vikt att nå och motivera dem till utbildning i syfte att stärka

kvinnornas möjlighet till egen försörjning.

En annan grupp utgörs av utlandsfödda med en utbildningsbakgrund i spannet mellan högstadie- och gymnasiekompetens, vilka är en majoritet av eleverna på sfi. Många av dem har relativt goda förutsättningar att snabbt integreras om de får rätt insatser. Målen varierar inom gruppen. En del vill studera vidare, andra vill arbeta så snart som möjligt. Även i denna grupp är det viktigt att nå och motivera kvinnorna att utbilda sig för att stärka deras möjligheter till egen försörjning.

Det är de två ovan presenterade grupperna regeringen i första hand avser när de inför utbildningsplikt för nyanlända inom etableringen med kort utbildning.

Unga utan gymnasiekompetens är ytterligare en målgrupp för anpassad komvux. I gruppen ingår de som av olika skäl hoppat av gymnasiet och de som går i gymnasieskolans introduktionsprogram antingen för att de misslyckats i grundskolan och inte har behörighet till ett nationellt gymnasieprogram eller därför att de är nyanlända och måste lära sig språket. Bland de senare är utbildningsbakgrunden mycket skiftande. Några är välutbildade och kan snabbt gå vidare till ett nationellt gymnasieprogram medan andra har kortare utbildning och måste gå vidare till sfi eller övrig komvux efter språkinstruktionen. Även en del av de elever som deltar i utbildningsförvaltningens övriga introduktionsprogram kommer antagligen förr eller senare att bli aktuella inom komvux.

En annan grupp utgörs av elever med psykosociala hinder och/eller med funktionsnedsättning och som inte kan delta i ordinarie komvux. Erfarenheten är att gruppen sökande med många svårigheter ökar. Det är personer som trots fördjupade samtal och olika anpassningar inte klarar att delta i stora grupper. Det kan handla om psykosociala orsaker och om funktionsnedsättning, inte sällan i kombination.

2.3.3 Ny upphandling av komvux

De nuvarande avtalen med externa anordnare för kommunal vuxenutbildning – utbildning i svenska för invandrare, grundläggande och gymnasial vuxenutbildning – går ut den 31 december 2018 med möjlighet till förlängning tre gånger sex månader, dock längst till den 30 juni 2020. En ny upphandling ska vara klar så att nya avtal kan träda i kraft senast den 1 juli 2020. Förberedelsearbetet inför upphandlingen har påbörjats och förvaltningen kommer vid nämnden under våren att presentera ett inriktningsärende där förvaltningen föreslår förutsättningarna för upphandlingen.

Komvux behov att kunna erbjuda en anpassad utbildning till nya målgrupper med större behov, innebär dels ökade kostnader och dels ökade krav på flexibilitet. Nya lösningar behöver snabbt kunna tas fram och kravbilder behöver kunna ändras utifrån behoven. Med nuvarande regler kring upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) måste alla krav på leverantören och tjänsten regleras i det avtal som skrivs med leverantören. Överprövningar är sannolika.

Ett annat upphandlingsalternativ är en auktorisationsmodell. En sådan lösning kan redan nu förutses leda till högre administrativa kostnader, då betydligt fler aktörer än idag förväntas få avtal och därmed behöva följas upp. Nämnden ser redan idag ett behov av att öka uppföljningen av de aktörer som har avtal med Stockholms stad (såväl egenregi som extern regi).

Det fortsatta upphandlingsarbetet och val av upphandlingsmodell kan påverkas av vad som

framkommer i arbetet med uppdraget i Budget 2018 att tillsammans med kommunstyrelsen utreda förutsättningarna och utveckla formerna för upphandling av kommunal vuxenutbildning.

2.3.4 Campus Åsö

Nämnden skapar i enlighet med budgetuppdrag ett campus, på nuvarande Åsö Utbildningscenter. Campus Åsö ska erbjuda stockholmarna en plats där vuxenutbildningens olika delar samlas: sfi, grundläggande och gymnasial komvux, särvtvux, yrkeshögskola, studie- och yrkesvägledning och stödfunktioner. Målet är att underlätta övergångar från gymnasieskola till vuxenutbildning samt mellan sfi och övrig vuxenutbildning. Möjligheten för nyanlända att studera olika ämnen parallellt ska öka, till exempel sfi i kombination med en yrkesutbildning. Campuset ska också vara en mötesplats där de studerande kommer i kontakt med arbetsgivare, företagarrådgivning och högskola.

Campuset ska vara anpassat efter de studerandes behov och slutgiltiga mål med utbildningen. För de studerande ska utbildningsvägarna vara tydliga i syfte att stärka motivationen, minska avhoppet och bidra till att de studerande väljer effektiva studievägar.

Ett första steg mot ett vuxencampus är taget genom beslut om ny organisation. Den nya organisationen ska träda i kraft den 1 augusti 2018 och ska stärka det pedagogiska ledarskapet, utveckla effektiva arbetssätt och hitta former för samverkan och aktivt elevinflytande. Arbetet ska också präglas av ett jämställdhetsperspektiv för att säkerställa att den kommunala vuxenutbildningen skapar förutsättningar för kvinnor och män att delta på likvärdiga villkor.

Nuvarande lokaler behöver anpassas till ambitionen om ett vuxencampus. Här ligger bland annat ett behov av att tillskapa en mottagning/reception där servicen till de studerande görs lättillgänglig. Även frågor kring ett bibliotek och andra gemensamma lokaler för både studerande och personal behöver ses över. Därtill är avsikten att stadens särskilda utbildning för vuxna (Lärvux) ska inrymmas i campuset. Idag saknas utrymme i befintliga lokaler för den verksamheten.

Inom ramen för nuvarande budgetförutsättningar kan förvaltningen skapa Campus Åsö med vuxenutbildning inklusive sfi. En satsning i enlighet med vad som skissats ovan skulle däremot kräva en ökad investering från stadens sida.

2.3.5 Campus Tensta

Utbildningsförvaltningen har tagit initiativ till utvecklingen av Campus Tensta i samverkan med andra aktörer, mot bakgrund av förändrade förutsättningar för Tensta gymnasium.

Arbetsmarknadsnämnden har en möjlighet att medverka i Campus Tensta, vilket ligger väl i linje med nämndens uppdrag att nå kortutbildade och erbjuda vuxenutbildning i olika former för personer som idag har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Vidare skulle det göra Campus Tensta till ett campus även för de boende i området.

Den mest prioriterade gruppen i sammanhanget är unga vuxna som står utanför skola och arbetsmarknad. Förvaltningen vill tillsammans med utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning och SISAB göra Campus Tensta till en stark aktör i arbetet med ett mer sammanhållet Stockholm. Bedömningen är att campuset kan bli ett viktigt verktyg i stadens satsning på långsiktigt trygghetskapande insatser.

I Campus Tensta kan många verksamheter finnas samlade under ett tak - språkintröduktion, vuxenutbildning, folkbildning, högskola, kultur och civilsamhälle. Detta skapar unika förutsättningar för samverkan och innovation. För eleverna skapas smidigare övergångar mellan skolformer, en väg genom utbildningssystemet som håller samman.

För unga nyanlända är ambitionen att underlätta övergången från gymnasieskola till vuxenutbildning, med målet fullgjort gymnasium samt egen försörjning. För att lyckas med det bör studierekryterande och -motiverande insatser förläggas på campuset samt utbildningar med tydlig koppling till yrke eller fortsatta studier.

För att nå de ungdomar som hoppat av gymnasiet vill förvaltningen i samarbete med utbildningsförvaltningen förlägga verksamhet inom det kommunala aktivitetsansvaret på campuset. Ett led i detta är att erbjuda så kallade "slussplatser" för unga som är beredda att ta ett steg tillbaka till skolan men som inledningsvis behöver anpassad undervisning och kombinationer av insatser. Slussplatser finns idag men endast på den södra sidan av staden. Förvaltningarna ser gemensamt ett stort behov av inrättande av slussplatser även på västra sidan staden och då helst på Järvafältet. Ambitionen är att fler unga med okänd sysselsättning kommer till utbildning eller arbetsmarknadsinsats och på sikt egen försörjning.

Campus Tensta kommer också att kunna skapa förutsättningar för vuxna med kort eller ingen tidigare utbildning att lokalt läsa sfi och en yrkesutbildning, vilket förbättrar möjligheterna att bryta arbetslöshet och nå egen försörjning. Förvaltningen vill därför förlägga uppsökande verksamhet, förstärkt studie- och yrkesvägledning samt prova-på-studier på campuset. Kvinnor långt utanför arbetsmarknaden är en prioriterad grupp.

Det är viktigt att elever på campuset får tillgång till större utbildningsutbud inom stadens övriga vuxenutbildning, utifrån sina behov och förutsättningar. Campus Tensta skulle kunna bli det första steget in till en utbildning som sedan kan fortsätta i skolor på andra håll inom staden.

I linje med stadens långsiktiga vision bedömer förvaltningarna att satsningarna på ett Campus Tensta kan ge ökad måluppfyllelse vad gäller nyanländas etablering, fler kortutbildade till studier, ökad trygghet i stadsdelen samt skapa ett starkt och attraktivt varumärke för staden. Någon motsvarande verksamhet finns inte i regionen och skulle sannolikt bli unik i landet.

En förutsättning för satsningen som beskrivits ovan är en ökad investering från stadens sida.

2.3.6 Jobbrotaion och kompetensutveckling

Staden står inför stora utmaningar när det gäller kompetensförsörjning inom en rad olika områden. Bland annat har förskolan och äldreomsorgen stora och växande rekryteringsbehov beroende på bland annat ökat antal äldre, stora barnkullar, inflyttning och pensionsavgångar. Verksamheterna får ägna mycket tid åt rekrytering och har ändå svårt att lyckas hitta utbildad arbetskraft, eftersom det är brist på sådan. Det finns också ett behov av att kompetensutveckla befintlig personal som saknar formell kompetens och/eller har bristande språkkunskaper.

Samtidigt står en del av stadens invånare utanför arbetsmarknaden och det finns anställda inom ramen för olika tillfälliga subventionerade anställningsformer, t.ex. Stockholmsjobb, och en del aspiranter som har svårt att få långsiktiga anställningar. De flesta i denna grupp har låg eller relativt låg utbildning och liten studievana och behöver anpassad utbildning. Utan utbildning riskerar dessa personer att hamna i ett långvarigt utanförskap som kan vara svårt att bryta och som medför utökade kostnader för samhället.

Nämnden har ett uppdrag i budget att utveckla ett centrum för stadens egen kompetensförsörjning på Åsö vuxenutbildningscentrum. Ett sådant centrum skulle möjliggöra ett helhetsgrepp och koncerntänkande när det gäller hela kedjan från matchning/rekrytering till kompetensutveckling av anställda medarbetare. Det handlar om att utbilda personer utanför arbetsmarknaden som efter en utbildningsinsats kan via exempelvis Extratjänster ersätta tillsvidareanställda medarbetare som kompetensutvecklas. Staden kan också göra riktade matchningsinsatser och utbilda personer som står utanför arbetsmarknaden som sedan kan tillsvidareanställas.

2.3.7 Stadens särskilda insatser för nyanlända

Nämnden har tecknat en lokal överenskommelse med arbetsförmedlingen om fördjupad samverkan kring nyanländas etablering utifrån den modell som är framtagen av DUA, Delegationen för unga och nyanlända till arbete, som gäller för åren 2018- 2020. Syftet är att genom fördjupad samverkan förkorta etableringstiden för nyanlända på arbetsmarknaden. Överenskommelsen innebär för stadens del ett utökad behov av att kunna tillhandahålla studie- och yrkesvägledning för nyanlända i ett tidigt skede av deras etablering. Det är en förutsättning för att nyanlända ska kunna anvisas till utbildning inom ramen för utbildningsplikten som utgår från den enskildes förutsättningar och behov. Det är också en förutsättning för att nyanlända ska kunna erbjudas jobbspår som ökar förutsättningarna för en snabb etablering på arbetsmarknaden.

Under 2018-2019 kommer alltför många av de nyanlända som kom i samband med den stora flyktingvågen 2015 att ha gått klart sin tid i etableringen. En stor grupp av dessa bor i tillfälliga boenden som staden tillhandahållit inom ramen för sitt boendeansvar för kommunanvisade nyanlända. Flera stadsdelsförvaltningar har påtalat behovet av särskilda stödsatser från stadens sida för att påskynda etableringen på arbetsmarknaden för fler nyanlända.

Jobbtorg Stockholm har under 2017/2018 påbörjat arbete med att på försök samverka med vissa stadsdelsnämnder omkring särskilda stödsatser för nyanlända på stadens boenden för att påskynda arbetsmarknadsetableringen och därmed öka deras möjligheter att kunna flytta till annat och mer permanent boende. I samverkan med vissa stadsdelar har även en inventering gjorts av nyanlända som uppstår kompletterande försörjningsstöd för att även för denna grupp erbjuda ett utökad stöd att komma ut på arbetsmarknaden. Denna typ av insatser kommer på försök att erbjudas under 2018 men kan inte erbjudas fullskaligt för alla som skulle kunna vara aktuella för insatsen.

Med inriktning på 2019 föreslås därför att nämnden får i uppdrag att:

- I samverkan med stadsdelsnämnderna erbjuda ett fördjupat stöd för boende på stadens tillfälliga boende för kommunanvisade i syfte att påskynda deras etablering och integrering i samhället.
- I samverkan med stadsdelsnämnderna erbjuda ett fördjupat stöd för nyanlända med kompletterande försörjningsstöd för att påskynda deras etablering. I februari 2017 var den potentiella målgruppen för detta ca 1000 nyanlända. Stadens insatser ska inte ersätta arbetsförmedlingens insatser inom etableringen utan enbart erbjuda ett kompletterande stöd inom ramen för samverkan med arbetsförmedlingen.
- I samverkan med arbetsförmedlingen fördjupa samverkan med arbetsgivare inom de yrkesspår och kombinationsutbildningar som nämnder erbjuder till nyanlända för att

öka förutsättningarna för att yrkesspårerna ska leda direkt till arbete.

- Utöka andelen Stockholmsjobb/Extratjänster inom staden som erbjuds till nyanlända - så kallade Etableringsjobb. Detta förutsätter förstärkning av den språkstödande verksamhet som nämnden tillhandahåller för att stödja såväl nyanlända som de arbetsplatser som erbjuder Etableringsjobb.
- Utökad stöd till ensamkommande unga. Jobbtorg Stockholm har under 2018 i mindre skala utvecklat stödinsatser för ensamkommande unga. En utredning visar att gruppen består av omkring 1300 unga - antalet förändras dock löpande. Utredningen visade vidare ett stort behov av stöd parallellt med studier för att öka ungdomarnas förutsättningar att klara studierna och få ett fäste på arbetsmarknaden. Jobbtorgen har utformat ett erbjudande om stöd i form av gruppverksamhet samt möjligheter för stadsdelarna att i mindre omfattning remittera ungdomar till jobbtorg för stöd parallellt med studierna - i första hand inför övergång till vidare studier eller till arbete. Förvaltningen bedömer att det finns stora behov av att erbjuda en större grupp ensamkommande stöd parallellt med studierna för att förebygga utanförskap, och för att öka möjligheterna till självförsörjning efter studierna.

2.3.8 Unga vuxna

Utifrån Stockholms befolkningsprognos 2017 väntas antalet unga i gymnasieåldern, 16-19 år, öka med ca 11 500 unga mellan 2016 och 2025. Det innebär att antalet unga att söka upp inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret förväntas fortsätta att öka avsevärt, vilket ställer krav på ökade personalresurser. Staden och vi ser gemensamt stora behov av att göra ytterligare insatser på Järvafältet exempelvis genom medverkan i Campus Tensta, samarbete med Fryshuset och samlokalisering med arbetsförmedlingen. Nämnden planerar att utveckla arbetet för denna målgrupp genom särskilt stöd för att komma tillbaka in i studier, se vidare under avsnittet Campus Tensta.

Arbetsmarknadsnämnden har ett uppdrag att arbeta uppsökande för att nå unga 20-29 år som varken arbetar eller studerar och saknar känd aktivitet. Det har vidareutvecklats genom projektet SUVAS som löper fram till mars 2019 och är delfinansierat av europeiska socialfonden. Projektet har hittills lett till att drygt 1000 unga har valt att skriva in sig på Jobbtorg Stockholm (period juni 2016 - december 2017). Majoriteten dem som avslutats från Jobbtorg har gått vidare till arbete eller studier. Med hänvisning till de goda resultaten föreslår nämnden att SUVAS implementeras i ordinarie verksamhet.

Nämnden bedömer även att det uppsökande arbetet för att nå unga är ett viktigt bidrag till stadens trygghetsskapande åtgärder i och med att unga i kriminalitet eller i riskzonen för kriminalitet fångas upp genom det uppsökande arbetet.

Nämnden ser behov av att utveckla arbetslagsanställningar och andra typer av särskilda insatser för en del av gruppen unga vuxna som nås av nämndens uppsökande arbete. Framförallt behövs insatser som kan kombinera praktisk utbildning med teoretiska delar för att stärka de ungas långsiktiga ställning på arbetsmarknaden. I Danmark finns sedan många år ett koncept med så kallade Produktionsskolor för unga 16-25 år som inte fullföljt gymnasiet. Syfte med produktionsskolorna är att motivera till studier samt förbereda för arbetsmarknaden. Eleverna erbjuds möjlighet att lära inom ramen för ett arbetsliknande koncept. Parallellt med praktiskt lärande läggs starkt fokus på vägledning och motiverande insatser. Eleverna har även möjlighet att läsa kärnämnen. Förvaltningen föreslår att staden

utreder om hela eller delar av produktionsskolornas koncept skulle kunna utgöra en del i utvecklingen av introduktionsprogrammen i ungdomsgymnasiet, utgöra inslag i vuxenutbildningen samt vara en del i att utveckla arbetsmarknadsinsatser för målgruppen.

2.3.9 Personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning som påverkar arbetsförmågan har svårt att få och behålla ett arbete. För att öka möjligheterna för dessa personer att komma in på arbetsmarknaden kommer staden att delta i projektet *Fler vägar in - breddad rekrytering* som drivs av Sveriges kommuner och landsting med finansiering från Europeiska socialfonden och som syftar till att ta fram kompletterande tjänster i välfärden utifrån verksamheternas behov och matcha dessa mot individer med funktionsnedsättning som idag står utanför arbetsmarknaden.

Staden behöver inom ramen för samordningsförbundet utveckla möjligheterna till arbetslivsinriktad rehabilitering för personer som tillhör LSS och socialpsykiatrins målgrupp så att de i större utsträckning lyckas få och behålla ett arbete. Målsättningen ska vara att öka övergångar från daglig verksamhet och stadens sysselsättningsverksamheter till arbete och studier samt minska inskrivningar. Jobbtorg Stockholm har påbörjat en ansökan med försäkringskassan med målsättning att få till stånd ett pilotprojekt som ska säkerställa att vi har ett gemensamt mål och överlappande organisationer.

Inom ramen för partnerskap med förvaltningar, stadens bolag och privata näringslivet pågår ett arbete med att fördjupa kunskapen om vad arbetsgivare har för specifika behov för att ta emot och anställa personer ur målgruppen. Parallellt med detta har ett samarbete med Lärvox inletts. Syftet med dessa utvecklingsarbeten är dels att öka anställningarna efter utbildning för målgruppen och dels ta fram ett stödpaket för arbetsgivaren som underlättar i den egna organisationen för att bereda plats och stödja individer ur målgruppen.

2.3.10 Sjukskrivna utan sjukpenninggrundande inkomst

En stor andel av biståndstagare i staden är sjukskrivna med läkarintyg. De är inte kvalificerade till sjukpenning och ansöker därför om ekonomiskt bistånd. Många riskerar att bli långvarigt beroende av försörjningsstöd och flertalet rapporter visar på att detta är en grupp som idag inte får det stöd de behöver för att bli självförsörjande. Samordningsförbundet i Stockholms stad har inletts ett utredningsarbete och kommer under året att ta fram en Stockholmsmodell som tydliggör olika aktörers ansvar i den arbetslivsinriktade rehabiliteringen av sjukskrivna utan sjukpenninggrundande inkomst. I avvaktan på utredning kommer Jobbtorg Stockholm att erbjuda ett mindre antal platser för målgruppen på respektive lokalt jobbtorg eftersom behovet på stadsdelsförvaltningarna är stort och erbjuda arbetsrehabiliterande insatser utifrån ordinarie utbud. Beroende av vilket ansvar utredningen kommer föreslå ska ligga på Jobbtorg Stockholm i den arbetslivsrehabiliterande processen för målgruppen kan detta komma att innebära en utökning av uppdrag och behov av resurser. Sveriges kommuner och landsting, SKL, arbetsförmedlingen och försäkringskassan har undertecknat en viljeinriktning, *Samverkan kring personer som saknar sjukpenninggrundande inkomst och har sin arbetsförmåga nedsatt på grund av sjukdom*, och bedömningen från SKL är att kommunerna behöver vara mer involverade i rehabiliteringskedjan för målgruppen.

2.3.11 Stockholmsjobb och Extratjänster

Förutsatt att regeringens satsning på Extratjänster i välfärden fortsätter under kommande planperiod bedömer nämnden att man även fortsatt behöver avsätta resurser för att uppnå av

regeringen satt beting. Nämnden har sedan sommaren 2017 arbetat intensivt för att utveckla arbets sätt, processer och riktlinjer i samverkan med arbetsförmedlingen och stadens stadsdelsförvaltningar. Förvaltningen har bland annat tillsatt ett Call-center som arbetar med att staden som arbetsgivare ska upplåta platser för extratjänster. Förutom att arbeta med Extratjänster inom ramen för Stockholmsjobb har Jobbtorg Stockholm bistått arbetsförmedlingen med kartläggning och matchning av personer för att fler ska kunna få anställning i staden med anställningsstödet Extratjänst. Regeringen har fattat beslut om att kommuner och landsting kommer att få stadsbidrag om de anställer ett visst antal arbetslösa med hjälp av extratjänster, enligt satt beting. Förvaltningen bedömer att om nämnden även fortsatt ska ge utökad stöd till arbetsförmedlingen för att fler ska få en anställning med extratjänst i staden bör nämnden få del av det stadsbidrag som tillfaller staden utifrån uppnått antal Extratjänster. Förvaltningen vill dock påpeka att en ökad ambitionsnivå vad gäller både Stockholmsjobb, Extratjänster inkluderade, och sommarjobb sätter högt tryck på arbetsplatser inom staden utifrån olika aspekter, exempelvis personalresurser, arbetsuppgifter och insatsens kvalitet. Enheternas förutsättningar att ta emot behöver därför uppmärksammas.

2.3.12 Samverkan

Samverkan är en grundförutsättning för att arbetsmarknadsnämnden ska kunna uppfylla sitt uppdrag. Nämnden har en utvecklad samverkan med arbetsförmedlingen, arbetsgivare och ett flertal nämnder varav beröringspunkterna är störst med stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden, socialnämnden och Stockholm Business Region. Därutöver bygger nämnden även samverkan med civilsamhället.

Under den kommande perioden ska samverkan med arbetsförmedlingen utvecklas ytterligare främst genom de samverkansavtal som utformats inom ramen för DUA (delegationen för unga till arbete och studier) och som omfattar såväl unga som nyanlända.

Samverkan med berörda nämnder i staden ska utvecklas med fokus på nyanlända, unga vuxna och förändrade behov inom försörjningsstödet. Medverkan i stadsdelarnas utvecklingsprogram är fortsatt prioriterad.

När det gäller arbetsgivare har nämnden det dubbla uppdraget att öppna fler vägar till arbete för stadens studerande och arbetslösa samt bidra till näringslivets kompetensförsörjning. De samverkansformer som utvecklats genom modeller som partnerskap med arbetsgivare, social hänsyn i upphandling samt arbetsgivar-/bransch nätverk har visat sig fungera. Därför kommer de vidareutvecklas under kommande år, bland annat genom att tillgängliggöra arbetsgivarkontakterna via en platsbank där nämndens alla verksamheter får samlad tillgång till platser inom staden samt platser inom det privata näringslivet som nåts via partnerskap och sociala krav i upphandling.

IOP är en samverkansform mellan offentlig sektor och civilsamhällesorganisationer. Nämnden bedriver flera IOP-samarbeten vilka möjliggör möten mellan nya och etablerade stockholmare.

Med stöd från migrationsfonden bedrivs projektet VIDA där nyanlända erbjuds en föreningsaktivitet som del av sin etablering. Projektet upphör 2019 och nämnden bedömer att en implementering i ordinarie verksamhet skulle innebära att uppbyggda nätverk tas tillvara och att fler nyanlända personer, liksom andra som riskerar en isolerad tillvaro, erbjuds en föreningsaktivitet, vilket på sikt kan stärka deras väg mot sysselsättning. En implementering förutsätter främst att två föreningsansordnare även fortsättningsvis kan knytas till nämndens

verksamhet, samt att medel kan avsättas för fortsatt samverkan med föreningslivet i en lämplig form.

Med stöd av länsstyrelsen bedrivs projektet Yrkesmentorer där nyanlända akademiker erbjuds en mentor från civilsamhället med erfarenhet från samma bransch. Genom ett utökat nätverk stärks den nyanländes koppling till den svenska arbetsmarknaden. Nämnden föreslår att även detta projekt implementeras i ordinarie verksamhet.

2.4 Medarbetarfrågor

Arbetsmarknadsnämnden står inför flera utmaningar under kommande år i uppdraget att rusta stockholmarna för arbete och studier. Förändringar i omvärlden och av de grupper som behöver insatser och utbildning medför nya och andra krav på verksamhetens utformning, kompetens och arbetssätt. Det innebär att verksamhet behöver utvecklas, anpassas och ställas om för att bättre effekter ska nås i verksamheterna.

Under kommande år bedöms följande områden vara prioriterade:

2.4.1 Kompetensförsörjning och omställning

Kompetensförsörjningen påverkas av den bristsituation som finns på arbetsmarknaden gällande flera kompetenser som nämnden har behov av.

Nämnden ser vissa svårigheter i att hitta rätt kompetens till ledarroller och strateger/projektledare med verksamhetskunskap. För att säkra kompetensförsörjningen krävs ett långsiktigt arbete med att skapa utvecklingsvägar för medarbetare med intresse och driv för nya ledaruppdrag.

Det råder brist på studie- och yrkesvägledare på arbetsmarknaden, vilket medför svårigheter vid rekrytering. Nämnden gör bedömningen att studie- och yrkesvägledning är en nyckelkompetens för att nämnden ska lyckas med att uppnå målen att fler kortutbildade ska inleda studier. Vidare kommer ett antal förändringar såsom studiestartsstöd, utbildningsplikt för nyanlända och samverkan inom DUA kring nyanlända. Nämnden kommer därför att behöva utöka antalet studie- och yrkesvägledare och ser också behov av översyn och renodling av roll och arbetsuppgifter, så att kompetensen kan nyttjas på bästa sätt.

En stor andel lärare går i pension de närmaste åren, 27 procent av lärarkåren är 61 år eller äldre. Det innebär att nämnden kommer att behöva rekrytera nya lärare på en arbetsmarknad där det råder brist på kompetens. Några lärargrupper är särskilt svåra att rekrytera, främst lärare inom matematik och naturvetenskapliga ämnen och lärare med specialinriktningar. Det finns också behov av kompetensutvecklande insatser för befintliga lärare och behov av utveckling av arbetssätt och metoder.

Medarbetare byter arbete oftare än tidigare, vilket medför ökade krav på arbetsgivaren att vara attraktiv. Nya och mer långsiktiga arbetssätt behövs för att attrahera nya medarbetare, med särskild fokus på kompetenser som det råder brist på. Introduktionen av nya medarbetare behöver utvecklas så att nya medarbetare ännu snabbare kan bli produktiva och börja bidra i verksamheten. Nya metoder för kompetensutveckling behöver utvecklas, exempelvis genom arbetsrotation eller samarbeten mellan erfarna och oerfarna medarbetare.

Nämndens arbetssätt och organisering utvecklas i snabb takt vilket är nödvändigt för att nämnden ska kunna nå satta mål. Det medför behov av ökad kunskap kring förändringsledning och förändringsarbete bland både chefer och medarbetare. Omställningsbehoven i verksamheterna kommer att innebära förändringar för medarbetarna. Nämndens bedömning är att sådana ska kunna hanteras inom nämndens kompetens- och bemanningsplanering. Den ökade digitaliseringen medför också stora utmaningar och behov av fortlöpande kompetensutveckling.

Ett fortsatt arbete med att utveckla strukturerade arbetssätt för nämndens arbete med kompetensförsörjning behöver fortsätta och på sikt bli en naturlig del av

verksamhetsplanering och uppföljning.

2.4.2 Ledarskap och medarbetarskap

Chefers arbetsmiljö är identifierat som ett utvecklingsområde inom nämnden. Chefers förutsättningar och stöd för att klara sina uppdrag behöver utvecklas. Rollen måste fortsatt vara attraktiv inte minst för att säkra framtidens ledarförsörjning. Förväntningar, kompetens- och kunskapskrav kring ledarskap/chefskap måste definieras tydligare. Kopplingen mellan verksamheternas kvalitetsarbete och styrning av medarbetare behöver stärkas. Mer fokus behövs på kultur och bemötandefrågor.

2.4.3 Arbetsmiljö, hälsa och facklig samverkan

Det systematiska arbetsmiljöarbetet behöver fortsatt stärkas, framför allt gällande de organisatoriska och sociala arbetsmiljöfaktorerna. Insatser för att motverka trenden med ökad långtidssjukfrånvaro ska tas fram. Särskilda satsningar kan behövas i vissa verksamheter eller befattningar där sjukfrånvaron är särskilt hög. Mer analys behövs av de insatser som görs för att bedöma om de ger rätt effekt. Ett väl utvecklat systematiskt arbetsmiljöarbete är en förutsättning för att identifiera orsaker till ohälsa och ger underlag för att ta fram åtgärder för att åtgärda problem.

Fortsatt utveckling av samverkan med fackliga organisationer behövs, med särskild fokus på arbetsmiljöfrågor där både arbetsgivare och fackliga organisationer ser förbättringsmöjligheter. Skyddsombudens roll och uppdrag behöver förtydligas.

Även om varje enskild nämnd styr och beslutar gällande egen verksamhet är staden att betrakta som en arbetsgivare och därför är det önskvärt med samsyn inom områden som berör medarbetare. Utveckling av fler stadsgemensamma processer och arbetssätt inom HR-området är därför bra och kan också öka effektiviteten inom förvaltningarnas HR-arbete, så att varje HR-enhet inte behöver lägga resurser på att utveckla egna arbetssätt.

Det är också önskvärt med lönepolitisk samsyn inom staden. Det är en viktig aspekt av arbetsgivarvarumärket och möjligheten för verksamheter att kunna rekrytera och minimera intern konkurrens om och överköp av kompetenser.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Förvaltningens identifierade utvecklings- och förändringsbehov kommer påverka nämndens ekonomi under den kommande treårsperioden. Stärkt medverkan i arbetet med nyanlända samt de senaste årens höga flyktingmottagande kommer leda till behov av anpassade insatser samt ökade studerandevolymer inom vuxenutbildningen. Utbildningsplikten inom etableringen kommer även den ställa krav på ökad samverkan samt studie- och yrkesvägledning för de studerande.

Nya målgrupper inom vuxenutbildningen ställer krav på utökad studie- och yrkesvägledning, anpassad utbildning, mer stöd under studierna samt utökade möjligheter till olika former av kombinationsutbildningar. Detta medför ökade kostnader inom vuxenutbildningen.

Behovet att öka och anpassa insatser för unga utanför skola och arbetsmarknaden innebär större behov av bland annat uppsökande verksamhet samt fler Stockholmsjobb. För att fler unga ska välja att gå tillbaka till studier behövs även mer studie- och yrkesvägledning.

Nämndens resultat för verksamheterna (resultat exklusive intäktskrav) 2017 uppgick till 13,8 mnkr. I resultatet finns överskott av engångskaraktär motsvarande cirka 15 mnkr. Detta innebär att i budget 2018 och framöver finns inga överskott att finansiera nya satsningar eller utökade ambitioner. Om nämnden ska kunna genomföra de utvecklingsinsatser som förvaltningen identifierat behövs budgettillskott.

En uppskattad totalkostnad 2019 för de behov som nämnden redovisar i föreliggande ärende uppgår till 58,8 mnkr, enligt följande:

20,0 mnkr är en följd av ökade volymer inom vuxenutbildningen och målgruppen som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret.

9,9 mnkr är ökade budgetbehov till följd av utbildningsplikten, vilket staden får täckning för genom ökade statsbidrag för flyktingmottagande.

9,0 mnkr är en engångskostnad för ett nytt IT-system för flyktingsamordning och arbetsmarknadsinsatser.

10,1 mnkr är budgetanslag som behövs för nödvändig upprustning av lokaler samt för att kunna fortsätta bedriva befintlig verksamhet när extern finansiering upphör.

Resterande budgetbehov på 9,8 mnkr beror på arbete med nya målgrupper och utveckling av nya verksamheter.

En detaljerad redovisning följer nedan.

3.1.1 Jobbtorg Stockholm

Implementering projekt SUVAS

Projekt SUVAS har med delfinansiering från europeiska socialfonden sedan juni 2016 arbetat med att utöka och utveckla stadens uppsökande arbete mot unga utanför arbete och studier i åldern 20-29 år, projektet avslutas operativt i december 2018.

Det utökade uppsökande arbetet inom projektet har lett till goda resultat i form av en majoritet av ungdomar som har avslutats har gått vidare till studier eller arbete. Nämnden bedömer därför att det är av stor vikt att projektet implementeras i det ordinarie arbetet.

Kostnaden från 2019 beräknas till 6,9 mnkr, nämndens nuvarande delfinansiering uppgår till 3,5 mnkr varför en budgetförstärkning med 3,4 mnkr behövs.

Arbetsrehabiliterande insatser för sjukskrivna utan sjukpenning

Cirka 2000 personer i staden är sjukskrivna med läkarintyg men inte kvalificerade till sjukpenning och ansöker därför om ekonomiskt bistånd. Eftersom behovet på stadsdelsförvaltningarna är stort avser Jobbtorg Stockholm, under förutsättning att nämnden medges finansiering, att erbjuda ett antal platser för målgruppen på respektive lokalt jobbtorg och erbjuda arbetsrehabiliterande insatser utifrån ordinarie utbud.

För 2019 bedöms behovet av resursförstärkning till 6,0 mnkr för arbetsrehabiliterande insatser för 200 personer, 3,0 mnkr 2020 för ytterligare 100 personer och 3,0 mnkr 2021 för 100 personer till. Sammantaget 400 personer under planperioden.

Ökat behov av uppsökande verksamhet inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Antalet unga inom gymnasieåldern kommer öka kraftigt inledning 2016 fram till 2025 med ca 12 000 unga vilket innebär att antalet unga inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret att söka upp kommer att öka avsevärt. På grund av ökande volymer behövs en budgetförstärkning under perioden med 4,2 mnkr motsvarande sju heltidstjänster: 1,8 mnkr år 2019, ytterligare 1,2 mnkr år 2020 och 1,2 mnkr år 2021.

Arbete med extratjänster

Regeringens beting på 562 Extratjänster år 2018 genererar statsbidrag på 39,8 mnkr om betingen uppnås.

Skulle regeringen besluta om samma beting för 2019 som för 2018 beräknas kostnaden uppgå till 18,4 mnkr.

Samlokalisering Jobbtorg Kista och arbetsförmedling

Planering av en samlokalisering av Jobbtorg unga Kista och arbetsförmedlingen pågår och beräknas vara genomförd årsskiftet 2018/2019. Det innebär att staden och arbetsförmedlingen kommer erbjuda unga i Järvaområdet en gemensam ingång till ett samlat utbud av insatser. Den del av målgruppen som idag endast har kontakt med arbetsförmedlingen har utökats i och med att unga upp till 29 år inkluderats samt nyanlända ungdomar. Den prognostiserade målgruppen för samverkan har därmed ökat från 700 till drygt 2000 ungdomar. Nämnden ser det som mycket sannolikt att det medför att en större andel ungdomar, som idag endast har kontakt med arbetsförmedlingen, framöver kan komma att behöva insatser från Jobbtorg genom den gemensamma verktygslådan.

Nämnden bedömer att detta kommer att innebära att målgrupper som tidigare inte varit aktuella på jobbtorg kommer att ta resurser i anspråk vilket kan komma att innebära konsekvenser för jobbtorgens ordinarie målgrupper. Utökade resurser behövs för att kunna ge ett individualiserat och intensivt stöd för de målgrupper som har stora behov. I synnerhet gäller detta unga som nås genom den uppsökande verksamheten samt ett stort antal nyanlända som ingår i målgruppen för den samlokaliserade verksamheten i Järva. Om inte resurser tillförs blir verksamheten en ingång till arbetsförmedlingen med begränsad jobbtorgsverksamhet. Fler ungdomar riskerar att fastna i utanförskap och verksamheten urholkas.

Kostnaden bedöms till 1,8 mnkr och utgörs av kostnader för tre nya tjänster.

Fördjupat stöd till nyanlända

Jobbtorg Stockholm skulle i samverkan med stadsdelsnämnderna kunna erbjuda ett fördjupat stöd för nyanlända med kompletterande försörjningsstöd för att påskynda deras etablering. I februari 2017 var den potentiella målgruppen för detta ca 1000 nyanlända. Stadens insatser ska inte ersätta arbetsförmedlingens insatser inom etableringen utan enbart erbjuda ett kompletterande stöd inom ramen för samverkan med arbetsförmedlingen. Kostnaden för att arbeta med 100 individer under ett år beräknas uppgå till cirka 2,0 mnkr/år.

Införande av nya IT-system för flyktingsamordning och arbetsmarknadsinsatser

Under kommande treårsperiod kommer stadens utvecklingssatsningar med exempel som Skolplattform Stockholm, GSIT 2.0 och etableringen av en övergripande förvaltningsorganisation enligt F-Guide succesivt införas i ordinarie linjeorganisation. Införandet av nya system och tjänster i kombination med fler användare som använder digitala hjälpmedel i högre grad gör att kostnaderna kommer öka under perioden. Kostnaderna drivs upp av fler användare som använder fler digitala tjänster i högre omfattning än tidigare.

Nämnden har stort behov av utveckling av ett CRM-system för näringslivssamverkan och arbetsmarknadskontakter för att få en tydlig process samt en sammanhållen och likvärdig hantering. Systemet kommer att gynna stockholmare i samtliga våra verksamheter: ungdomar, unga vuxna, aspiranter på jobbtorgen samt vuxenstuderande. Vidare kommer det underlätta för arbetsgivare inom partnerskapen. Väljer nämnden att gå vidare med en upphandling av ett CRM-system beräknas kostnaden att uppgå till 6,0 mnkr.

Avtalet för systemet, som stödjer flyktingsamordning, återsökning av statsbidrag och arbetsmarknadsinsatser går ut per den 31 december 2019 och har då förlängts maximalt. Arbetsmarknadsnämnden behöver upphandla ett nytt system för att upprätta stöd enligt verksamhetens behov. Genomförandet av projektet påbörjas under 2018 och förväntas fortgå fram till 2020. Kostnaden för projektet samt anpassning beräknas för 2019 till 9,0 mnkr och för 2020 till 2,0 mnkr.

3.1.2 Vuxenutbildning Stockholm

Campus Åsö

Förvaltningen planerar för ett campus på nuvarande Åsö Utbildningscenter. Lokalerna på Åsö är i behov av upprustningar, vilket leder till en hyreshöjning på cirka 4,0 mnkr per år. För att skapa ett campus kommer även kostnadsökningar uppstå till följd av lokalanpassningar samt en process för att ändra detaljplanen. Om förvaltningen väljer att påbörja en detaljplaneprocess beräknas kostnaden för denna till cirka 2,0 mnkr.

Hyreshöjningen för Campus Åsö uppskattas till 4,0 mnkr under 2019.

Medverkan Campus Tensta

Arbetsmarknadsnämndens medverkan i Campus Tensta finansieras till största del genom ordinarie ersättning till skolor (utifrån antal studerande och betyg) då det handlar om reguljär skolverksamhet. Dock planeras det för vissa kringverksamhet som inte täcks av prestationer. Kringverksamheten består främst av uppsökande verksamhet, uppdrag kopplade till det kommunala aktivitetsansvaret samt representation från vuxenutbildningscentrum.

Total årskostnad bedöms uppgå till cirka 5,2 mnkr, och utgörs främst av kostnader för sju nya tjänster samt lokalkostnader. Då campuset inte beräknas vara på plats våren 2019 uppskattas kostnaden till 2,0 mnkr för 2019 och ytterligare 3,2 mnkr från 2020.

Ökade kostnader för utbildningsplikten

Från och med den 1 januari 2018 gäller *utbildningsplikt för nyanlända i etableringen*. Plikten innebär att alla nyanlända som tar del av arbetsförmedlingens etableringsinsatser och bedöms vara i behov av utbildning för att bli anställningsbara ska kunna anvisas till reguljär utbildning. Merkostnaden för utbildningsplikten utöver kostnaden för ordinarie utbildningsplatser består av ökat behov av studie- och yrkesvägledning samt anpassning av utbildningarna, till exempel i form av språkstöd. Staden kommer att erhålla finansiering av utbildningsplatser genom ett tillägg till generalschablonen för flyktingmottagande.

Baserat på ett antagande om 300 heltidsstuderande som omfattas av utbildningsplikten under 2019 skulle det innebära ökade kostnader med 9,9 mnkr.

Jobbrotation och kompetensutveckling

Nämnden har ett uppdrag i budget att utveckla ett centrum för stadens egen kompetensförsörjning på Åsö vuxenutbildningscentrum. För att finansiera ett sådant centrum avser förvaltningen att ansöka om medfinansiering från Europeiska socialfonden. Om ansökan inte godkänns och medfinansieringen uteblir blir konsekvensen att en mindre satsning på ett centrum kan göras.

Förändrat uppdrag vuxenutbildning

Utifrån vuxenutbildningens förändrade uppdrag och målgrupp med en växande andel studerande med låg utbildningsbakgrund och/eller låga kunskaper i svenska, ökar behoven av anpassad utbildning och extra stöd i och utanför klassrummet. Ungefär 15 procent av de studerande beräknas tillhöra målgrupper med behov av anpassad utbildning. Detta medför att den genomsnittliga kostnaden för en studerande också ökar. I dagsläget finansieras nämndens utbildningsverksamhet med schabloner per helårsstuderande som riskerar att inte räcka då genomsnittskostnaden per elev ökar. Under 2018 påbörjas en ny upphandling, vilket även

denna kan komma att påverka kostnaden per studerande.

Under 2019 bedömer förvaltningen även att schablonerna för sfi, grundläggande och gymnasial vuxenutbildning behöver ses över inför 2020 tillsammans med stadsledningskontoret. Detta med mål att anpassa schablonnivåerna i budgeten utifrån de ekonomiska konsekvenserna av vuxenutbildningens förändrade uppdrag de senaste åren.

Volymer vuxenutbildning

Förvaltningen har låtit Sweco ta fram en modell för att prognostisera efterfrågan på vuxenutbildning de närmsta tre åren, bland annat baserat på förväntad befolkningsökning i Stockholm. Utöver prognosen utifrån Swecos modell har förvaltningen tagit viss hänsyn till andra omvärldsförändringar, till exempel utbildningsplikten, och hur de förväntas påverka antalet helårstudenter (prestationer) under kommande treårsperiod. Det är komplext att prognostisera hur mycket exempelvis utbildningsplikten och studiestartstödet kommer att påverka antalet studenter de kommande åren. Förvaltningens bedömning av antalet helårstudenter inom vuxenutbildningen 2019-2021 är följande:

Prognos heltidsstudenter 2018-2021	2018	2019	2020	2021
Sfi	12 000	12 000	12 000	12 000
Grundläggande vuxenutbildning	2 100	2 100	2 100	2 100
Gymnasial vuxenutbildning	6 350	6 750	6 800	6 850
Särvux	220	220	220	220

Prestationerna för sfi och grundläggande vuxenutbildning förväntas bli på samma nivå som budget 2018. Prestationerna inom gymnasial vuxenutbildning antas öka med 400 under 2019, bland annat till följd av utbildningsplikten. 400 prestationer motsvarar en budgetökning på 18,2 mnkr.

3.1.3 Stab

Implementering övriga projekt

I projekt VIDA erbjuds nyanlända personer en föreningsaktivitet som del av sin planering. En implementering skulle innebära att kunna ta tillvara på uppbyggda nätverk och att fler nyanlända personer erbjuds en föreningsaktivitet, vilket på sikt kan stärka deras väg mot sysselsättning. Beräknad kostnad för implementering är 1,7 miljon kr per år.

Yrkesmentorer är ett samarbetsprojekt där nyanlända akademiker erbjuds en mentor från civilsamhällsorganisationer (Rotary och Nema Problema Foundation) med erfarenhet från samma bransch. Genom ett utökat nätverk och branschspecifik kunskap stärks den nyanlända personens koppling till sitt yrke i Stockholm. Yrkesmentorer kompletterar övriga verksamheter då det primärt riktar sig till akademiker. En implementering av projektet beräknas kosta 1,0 mnkr per år.

3.2 Investeringar

Nämndens uppskattade behov av investeringsbudget de kommande tre åren uppgår till 7,0 mnkr per år. Till följd av kommande verksamhetsflyttar samt behov av lokalanpassningar och inventarieinköp vid bildandet av Campus Åsö och Campus Tensta beräknas investeringsbehoven vara högre än tidigare års investeringsbudgetar.

4 Övriga redovisningar

Lokala utvecklingsprogram

Samtliga prioriterade stadsdelsnämnder lyfter på olika sätt samverkan med arbetsmarknadsnämnden i sina lokala utvecklingsprogram. Nämndens utgångspunkt i samverkan är att medverka utgår från de lokala jobbtorg som har de prioriterade stadsdelarna inom sitt upptagningsområde. Därtill kommer nämnden att komplettera med insatser från vuxenutbildningen. Nämnden arbetar dels med generella aktiviteter utifrån återkommande prioriteringar i de lokala utvecklingsprogrammen och dels med särskilda lokala aktiviteter utifrån varje stadsdelsnämnds behov. Unga vuxna, personer med långvarigt försörjningsstöd, kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden och nyanlända är återkommande i programmen.

De områden som nämnden bedömer vara högst prioriterade inför kommande planperiod är:

- Fortsätta att stärka det uppsökande arbetet för att nå unga vuxna utanför alla system i samverkan med de sociala insatsgrupperna. Detta är också en del de lokala trygghetskapande åtgärderna.
- Fortsätt att samverka kring kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden och förstärka samarbetet med stadsdelsmammorna. Innefattar uppsökande arbete men också att prioritera kvinnor som har långvarigt försörjningsstöd tex på grund av sjukskrivning eller nyanlända kvinnor med försörjningsstöd.
- Riktade insatser till långtidsberoende försörjningsstödstagare. Målgruppen sjukskrivna utan sjukpenninggrundande inkomst är en grupp som jobbtorg lokalt på ett par håll i staden har inlett samverkan kring utifrån. Denna samverkan kommer att utökas till att gälla samtliga jobbtorg i staden.

Flera stadsdelsnämnder har lyft behovet av att utveckla samverkan kring nyanlända med kompletterande försörjningsstöd och nyanlända på boenden som är i slutet av etableringsperioden.

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Ett effektivt nyttjande av lokaler innebär att arbetsmarknadsnämndens verksamheter disponerar rätt mängd lokaler som är geografiskt lokaliserade så att nyttan för nämndens och staden som helhet optimeras. Lokalerna ska också vara flexibla och kunna användas av olika verksamheter vid olika tidpunkter och över tiden. Översynen av lokalbeståndet och lokalbehovet pågår löpande. Av planen framgår de större planerade lokalförändringarna, som nämnden bedöms att hantera under 2019 till 2021.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

För vuxenutbildningen och sfi påverkas behovet av lokaler främst av antalet studerande i egenregiverksamheterna. Inom vuxenutbildningen finns också utbildning finansierad av staten, som påverkar behovet av lokaler. Inom Jobbtorg Stockholm påverkas lokalbehovet av antalet aspiranter och deltagare i egenregiverksamheter. Antal elever inom vuxenutbildning förväntas öka under de kommande åren. En viktig aspekt som kan komma att öka behovet av lokaler är de förväntade förändringar som behöver vidtas med anledning av målgruppernas olika utbildningsnivåer. En växande andel av eleverna är mycket kortutbildade eller saknar utbildning och det kommer att krävas fler anpassade och olika utbildningsformer för olika målgrupper.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Under 2017 påbörjades ett arbete med att ta fram en kapacitetsbedömning för förvaltningens lokaler. Detta för att få en bättre bild av förvaltningens lokalresurser men även för att kunna bedriva en mer långsiktig och effektiv strategisk lokalplanering. Ett pilotprojekt skulle genomföras under 2017 för att hitta formen för kapacitetsbedömningen av förvaltningens olika typer av lokaler. Under 2018 bedöms en mer omfattande inventering av förvaltningens lokaler kunna genomföras.

Förändringar i lokalbeståndet

Centrala administrativa lokaler

Livdjursgatan 4

Behovet av arbetsplatser för central administration fortsätter att öka. Ytterligare utökat behov kommer i möjligaste mån att hanteras genom förtätning av arbetsplatser i befintliga lokaler.

En eventuell effektivisering av lokalutnyttjandet i befintliga lokaler kommer kräva omfattande ombyggnationer inte minst ifråga om ventilationsåtgärder och ökad sannolikhet för evakuering av personal under ombyggnadstiden.

Effektiviseringsmöjligheter avseende förvaltningens administrativa lokaler.

Förvaltningen har en stor del av sina administrativa arbetsplatser förlagda ute i verksamheterna. Oftast insprängd i skolor och på jobbtorg. Renodlade administrativa lokaler

finns på Livdjursgatan 4 där det dock även finns utrymmen som nyttjas av hela förvaltningen vid behov av möten och utbildningar.

LIVDJURSGATAN 4	
Antal administrativa årsarbetsplatser	89
Kvm	1 682 kvm
Lokalkostnad	ca 3 856 294
Kvm/ årsarbetsplats	18,9 kvm
Lokalkostnad/ årsarbetsplats	43 329 kr

Vuxencampus

I fullmäktiges budget 2017 fick arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att utreda dimensioneringen och anpassningar av lämpliga lokaler för ett sammanhållet vuxencampus i innerstaden. Utredningen består av tre delar:

- Lokalanpassning i befintliga lokaler
- Tillbyggnad på tak
- Nybyggnad på skolgård

Under 2018 pågår utredning bl a kring smärre anpassningar i befintliga lokaler, generell uppfreskning av klassrum samt i fråga om att öka inslaget av digitala hjälpmedel.

Lärvux och Alternativ sfi

Lokalerna uppfyller inte verksamheten krav och behov och arbete har inletts för att hitta nya mer lämpliga och anpassade lokaler. Med all sannolikhet kommer det innebära att lokalhyreskostnaden kommer att höjas framöver.

Jobbtorg

Alfa

Alfa inryms i Jobbtorg Citys nya lokaler på Medborgarplatsen och kommer under 2018 att flytta till nya lokalen på Heliosgatan 26.

Jobbstart

Bolidenvägen 14

Lokalen är under tomställning och kommer att avvecklas under mars månad 2018.

Verksamheten flyttar in i ny lokal på Heliosgatan 26 under sommaren 2018. Lokalen kommer att inrymma ca 56 årsarbetsplatser.

Ulvsunda

Ranhammarsvägen 20B

I och med omorganisation inom Jobbstart samt då Bolidenvägen har avvecklats så kommer viss verksamhet föras över till Ulvsunda. Detta kommer att innebära att vissa anpassningar behöver göras i de befintliga lokalerna. Omfattningen på dessa ska utredas och ett nytt hyresavtal kommer eventuellt att behöva tecknas för lokalen.

Stockholmsvärdar

I samverkan med Trafikkontoret har beslut fattats om att det framöver ska finnas färre antal lokaler för Stockholmsvärdar. Två i västerort och två i söderort. Detta för att kunna ha två arbetsledare på varje lokal som kan hjälpas åt att vara tillgängliga för Stockholmsvärdarna. De politiska prioriteringsområdena som Stockholmsvärdarna ska finnas i är:

- Skärholmen (täcker in röda linjen)
- Rinkeby (täcker in blå linjen)
- Lokalen i Kärrtorp avvecklas och kommer ersättas, planering pågår (täcker in gröna linjen söderort)
- Gröna linjen norröver i närheten av Hässelby

Idag hyr förvaltningen lokaler för verksamheten i Rinkeby, dessa lokaler är tänkta att behållas.

Centrala verksamheter för unga på Södermalm Hornsgatan 124

På Hornsgatan 124 har nämnden tidigare hyrt administrativa och publika lokaler om 2987 kvm. Komvuxcentrum Stockholm, SFI centrum, Centrum för samhällsorientering har flyttat till Rosenlundsgatan under 2017. Jobbtorg Stockholm ung i centrum finns kvar i kvarvarande lokaler på Hornsgatan om 973 kvm.

I och med att Komvuxcentrum Stockholm, SFI centrum och Centrum för samhällsorientering omorganiserades och flyttade till Rosenlundsgatan under 2017 så har dessa lokaler avvecklats och sagts upp.

Vuxenutbildning

Blekingegatan 55, Åsö utbildningscentrum

Arbetsmarknadsnämnden hyr idag lokaler om totalt 23 246 kvadratmeter med adress Blekingegatan 55. I dessa lokaler ryms Åsö vuxengymnasium, SIFA och Frans Schartaus Handelsinstitut, språkstöd samt verksamheter inom utbildningsnämnden.

Nämnden hyr ut 6943 kvadratmeter i andra hand, till utbildningsnämndens verksamheter Åsö grundskola samt delar av gemensamhetsytor till Bernadottegymnasiet. Utbildningsnämnden hyr även lokaler i första hand direkt av fastighetsägaren SISAB för Bernadottegymnasiet och Språkcentrum. Totalt 2 880 kvadratmeter.

Lokalsituationen i Åsö Utbildningscentrum är ansträngd och lokalförändringar och lokalanpassningar påverkar flera verksamheter.

Under 2018 kommer en inventering av de lokalytor som nämnden förfogar över att göras. En extern schemaläggare ska också utreda beläggningsgrad och möjligheter att genom förändrad schemaläggning öka tillgången på lokaler för verksamheterna.

En utredning om möjligheter och eventuella kostnader för att byta vissa lokaler med Åsö grundskola kommer också att genomföras. Detta med syfte att både grundskolan och Åsö vuxengymnasium ska kunna få mer sammanhängande lokaler i byggnaden.

Vuxenutbildningens verksamhet skulle också främjas av att använda lokaler som är helt anpassade för vuxna studerande och på sikt finns underlag för att även använda grundskolans

lokaler.

Studieteamet och Yrkesplus

Rosenlundsgatan 60

Förvaltningen hyr lokaler på Rosenlundsgatan 60 för verksamheterna Studieteamet och Yrkesplus. Förvaltningen har ansökt till stadens sociala investeringsfond ang utökade insatser för stöd till kortutbildade under perioden 2017-2020. I denna ansökan ingår en utökning av Studieteamets verksamhet för att kunna utöka nuvarande målgrupp. Ansökan omfattar även inrättandet av ett resursteam som bör samlokaliseras med studieteamet. Ansökan är beviljad och verksamheten arbetar med de uppdrag som vi beviljades medel för i ansökan. Avtalet på Rosenlundsgatan 60 kommer att förlängas med tre år.

Vuxenutbildning Söderort

Vårholmsbackarna 100

Skolan har under året upplevt en viss ökning av elevunderlaget. Detta antas bero på att de privata aktörerna i närområdet har avvecklat sin verksamhet. Det geografiska läget gör det dock svårt för skolan att locka ett tillräckligt stort elevunderlag för att kunna bedriva en väl fungerande verksamhet. På sikt behöver skolan omlokaliseras för att kunna attrahera ett stabilt elevunderlag. Skolan ingår i utredningen av vuxencampus men skulle också kunna lokaliseras fristående vid till exempel Skärholmen eller Liljeholmen.

Tillgänglighet - Enkelt avhjälpna hinder

Årligen inventeras enkelt avhjälpna hinder i tre av nämndens lokaler för att öka tillgängligheten. Inventeringen tar sin utgångspunkt i Boverkets föreskrifter om enkelt avhjälpna hinder (BFS 2011:13-HIN 2). För de aktuella verksamheterna sker en dialog med respektive fastighetsägare om föreslagna åtgärder. Under 2017 har översyn på Jobbtorg Citys nya lokaler på Medborgarplatsen 3, Vuxenutbildningscentrums nya lokaler på Rosenlundsgatan 50 och 52, (kontorsdelen och mottagningsdelen) och lokalerna har åtgärdats enligt angivna förslag. Under 2018 påbörjas tillgänglighetsöversyn vid Heliosgatan 26, plan 3 och 4 samt på entréplanet. En tredje lokal, som ej fastställd ännu, kommer att inventeras under 2018.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Centrala administrativa lokaler

Livdjursgatan 4

Behovet av arbetsplatser för central administration fortsätter att öka. Ett ytterligare utökat behov kommer primärt att hanteras genom förtätning av arbetsplatser i befintliga lokaler.

Vid en eventuell effektivisering av lokalutnyttjandet i befintliga lokaler kommer krävas vissa ombyggnationer och därmed evakuering av personal under ombyggnadstiden.

5.5 Kostnadsutveckling

Kostnadsförändringar under planperioden bedöms ske till följd av förändringar i konsumentprisindex, planerade ombyggnader och flyttar, förändringar av fastighetsskatten

och nyetableringar.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Vid flytt och ombyggnationer eftersträvas förtätning vilket ger ekonomiskt utrymme för att göra anpassningar av lokalerna. Det finns vissa möjligheter att effektivisera lokalutnyttjandet genom att samlokalisera verksamheter men även att samnyttja lokaler i större utsträckning. Verksamhetstiderna kan också användas för att få en högre nyttjandegrad av lokalerna och därmed öka kapaciteten. I lokaler där det finns outnyttjat utrymme försöker nämnden att hyra ut delar av lokaler till stadens andra nämnder.